

ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး စာတမ်း (ဖက်ဒရယ်မူ)

၁၉၆၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်။ ၁၃၂၂ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၂ ရက် စနေနေ့၌ တောင်ကြီးမြို့တွင် ကျင်းပသော ပြည်လုံးကျွတ် ညီလာခံကြီးမှ အတည်ပြုသည့် ရှမ်းပြည်နယ်မှ တင်သွင်းသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး စာတမ်း ဖြစ်ပေသည်။ ဖက်ဒရယ်မူ ဆိုသည်ကား ဤတင်သွင်းထားသော စာတမ်းပါ အချက်အလက်များပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ပင်လုံစာချုပ်ကိုပါ ဖော်ပြထားပေသည်။ ၁၆-၃-၆၁ ခု၊ ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရ ပြန်ကြားရေး ဌာနမှ ထုတ်ဝေသည့် ရှမ်းပြည်နယ်မှ တင်သွင်းသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး စာတမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနှင့် ကချင်၊ ချင်း၊ ရှမ်း တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ ပင်လုံ ညီလာခံ မှတ်တမ်း ပန်းချီကား။

ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး စာတမ်း (ဖက်ဒရယ်မူ)

လက်ရှိ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်နှင့် လူမျိုးစုတိုင်း တန်းတူ ညီမျှမှုအတွက် လုံလောက်စွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိကြောင်း။

ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် လူမျိုးစုတိုင်း တန်းတူညီမျှ စေရန်အတွက် အခြေခံဥပဒေအား ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်ဖြင့် ပြန်လည် ပြုပြင်ရေးဆွဲရန် ဤကြိုးကိုင် ကော်မတီက သဘောတူညီကြကြောင်း။

ယင်းကဲ့သို့ အခြေခံ ဥပဒေအား ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်ဖြင့် ပြုပြင် ရေးဆွဲသည့်အခါ အောက်ပါ တန်းတူညီမျှမှု၏ အခြေခံ အကြောင်းရင်းများကို ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရန် ဆုံးဖြတ်ကြကြောင်း။

- (၁) ဗမာပြည်နယ် ဖွဲ့စည်းရေး။
- (၂) ပြည်ထောင်စု ပါလီမန် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်အား အာဏာတူပေးရေး။
- (၃) လူမျိုးစု လွှတ်တော်သို့ ပြည်နယ်တိုင်း ညီမျှသော ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ရေး။
- (၄) ဗဟို ပြည်ထောင်စုအား အောက်ပါ ဌာနများ လွှဲအပ်ပြီး ကျန်ရှိသော အာဏာများနှင့် အခွင့်အရေးများကို ပြည်နယ်များသို့ လွှဲအပ်ရန်။
  - (က) နိုင်ငံခြား ဆက်သွယ်ရေး။
  - (ခ) ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေး။
  - (ဂ) ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး။
  - (ဃ) ငွေဒင်္ဂါးနှင့် ငွေစက္ကူ ထုတ်လုပ်ရေး။
  - (င) စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း ဆက်သွယ်ရေး။
  - (စ) မီးရထား၊ လေကြောင်း၊ ရေကြောင်း ဆက်သွယ်ရေး။
  - (ဆ) ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး။

- (ဈ) ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းခွန် ကောက်ရေး။
- (ည) ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာတော် မျှတစွာ ခွဲဝေရေး။

အထက်ပါ အဆိုကို အားလုံး တညီတညွတ်တည်း ၁၃၂၂ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၉ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ (၁၉၆၁ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၂၄ ရက်) တွင် သဘောတူ ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုကြသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၆,၂၀၀ မျှရှိပေသည်။ ပြည်နယ်များ အနက် အကြီးဆုံးဖြစ်၍ လူဦးရေ ၂ သန်းမျှ ရှိသော ရှမ်းပြည်နယ်မှာ အကျယ်အဝန်း အားဖြင့် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၆၀,၄၁၆ ရှိရာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ လေးပုံ တပုံနီးပါးမျှ ကျယ်ဝန်းပေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှာ မြန်မာ၏ အရှေ့ဘက်အပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး ထိုမှ မြောက်သို့လားသော် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် တရုတ်ပြည်သူ့ သမ္မတ နိုင်ငံတော်။ အရှေ့ဘက်သို့လားသော် လာအိုနိုင်ငံတော်နှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံတော်။ တောင်ဘက်သို့လားသော ကယားပြည်နယ်၊ အနောက်ဘက်သို့လားသော် ရမည်းသင်း၊ မန္တလေးနှင့် ရွှေဘိုခရိုင်တို့၏ နယ်နိမိတ်တို့နှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် တနယ်လုံးမှာ ပျမ်းမျှခြင်း အားဖြင့် ပေ ၂,၀၀၀ မှ ၃,၀၀၀ အထိမြင့်သော တောတောင် ထူထပ်သည့် ကုန်းမြင့် မြေပြင် ဖြစ်သော်လည်း အချို့ အရပ်ဒေသများမှာ သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်ပြင်ထက် ပေ ၈၀၀ ခန့်လောက်သာ မြင့်ပေသည်။

ရှမ်းပြည်ရာသီဥတုမှာ အလွန်ပင် သင့်မြတ်လှသည့်အလျောက် ရှမ်းပြည်တဝန်းလုံးတွင် ဆန်ရေစပါးမှစ၍ ကောက်ပဲသီးနှံများ နေရာအနှံ့မှာ နေရာအနှံ့ဖြစ်ထွန်းသော်လည်း လူဦးရေနည်းပါးမှုနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ညံ့ဖျင်းမှုကြောင့် စပါးဆန်ရေမှာ တိုးပွားသင့်သလောက် မတိုးပွားခဲ့ပေ။ သို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစားဥယျာဉ်ထွက် အဖိုးတန် သစ်သီးဝလံများမှာ ရှမ်းပြည်တွင် စားသုံး၍မကုန်အောင် ပိုလျှံနေသည့် အလျောက် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မြန်မာပြည်သို့ အနှံ့အပြားဖြန့်ဖြူးရောင်းချနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ရှမ်းပြည် အရပ်ရပ်၌ မြေပေါ်မြေအောက်ပါ နေရာပေါင်းများစွာတွင် သဘာဝ ဝတ္ထု ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း တွေ့ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝ ဝတ္ထုပစ္စည်း အရပ်ရပ်တို့အနက် အဖိုးတန်သတ္တုများဖြစ်သော (သံ၊ သွပ်၊ ခဲမဖြူ၊ ဘော်၊ ဝှဖရမ်း) စသည့် သတ္တုတို့ကို ခေတ်မှီ စနစ်တကျတူးဖော်လုပ်ကိုင်နိုင်ပါက ရှမ်းပြည်၏ စီးပွားရေးမှာ နေ့ချင်းညချင်းပင် သိသိသာသာ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်မြင့်မားလာရန် အကြောင်းရှိပါသည်။ ယခုပင်လျှင် နမူတူဘော်တွင်းရှိ သတ္တုတွင်းကြီးမှာ ပြည်ထောင်စုတဝန်းလုံးတွင် အကြီးဆုံးသော သတ္တုတွင်းကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသတ္တုတွင်းမှ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ရရှိသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာတော်များကို ရှမ်းပြည်မှရရှိပါက ရှမ်းပြည်နယ်အဘို့ နှစ်စဉ်သုံးငွေများအတွက် အကူအညီ အထောက်အပံ့ ရရှိနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် ရှမ်းပြည်၏ မြို့တော်တောင်ကြီးအနီးရှိ ပင်ငို၊ သံတောင်နှင့် မိုင်းပွန်နယ်အတွင်းရှိ သွပ်၊ သတ္တုတွင်းများကို စနစ်တကျတူးဖော်ရယူနိုင်ပါက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် တွင်သာမက အရှေ့တောင်အာရှဒေသတစ်လုံးတွင် ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော သတ္တုတွင်းများဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်ရှိ ပြည်သူလူထုတစ်လုံးအဖို့ စီးပွားရေး ရေသောက်မြစ်ကြီးသဖွယ် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ရှမ်းပြည်တွင် သဘာဝရေတံခွန် အများအပြား ရှိသည်ဖြစ်၍ ရေအားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အကျိုးများစွာ ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်ပါသည်။

အပိုင်း (၁) နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်

ခရစ်သက္ကရာဇ် မစမီ နှစ်ပေါင်း ၆၅၀ ခန့်က တရုတ်ပြည် ယန်စီကျိန်မြစ်၏ တောင်ဘက်တွင် မှီတင်းနေထိုင်ခဲ့သည့် လွတ်လပ်သော (ထိုင်း) ရှမ်းအမျိုးသားကြီးများ ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထို (ထိုင်း) ရှမ်း အမျိုးသားကြီးများမှ ဆင်းသက်လာသည့် လူမျိုး တစ်စိတ်တဒေသမှာ ပြည်မာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်ဒေသဘက်သို့ လာရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ ၎င်းတို့၏ ရှေးကသွေးချင်းသားချင်းတို့မှာ ယခုအခါ အရှေ့မြောက် အာသံပြည်၊ ယူနံပြည်၊ လာအိုပြည်၊ ကမ္ဘောဇပြည်နှင့် ယိုးဒယားပြည်တို့တွင် နေထိုင်လျက် ရှိကြပေသည်။ ထို (ထိုင်း) ရှမ်းလူမျိုးကြီးစုသည် ခရစ်သက္ကရာဇ် အစလောက်တွင် (တာတာ) ခေါ် တရုတ်လူမျိုးတို့ တောင်ဘက်ဒေသသို့ တရွေ့ရွေ့ ရွေ့လျော ဆင်းသက်လာမှုကြောင့် အင်အားမမျှတသဖြင့် တောင်ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ခွာလာခဲ့ရပေသည်။ ထိုသို့ ဆုတ်ခွာရာမှ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၆၅၀ ခုနှစ်လောက်တွင် တကြိမ်တခါက အထူးထင်ရှားကျော်ဇောခဲ့သော (ထိုင်း) ရှမ်းလူမျိုးများ နေထိုင်သော တိုင်းပြည်၏ မြို့တော်ဖြစ်သည့် နန်ချောင်မြို့တော်တွင် ထီးနန်း စိုက်ထူခဲ့ကြပေသည်။ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၇၅၄ ခုနှစ်များအတွင်း နန်ချောင် (ထိုင်း) ရှမ်းသည် အထက်ဧရာဝတီ မြစ်ဝှမ်းတလျောက်လုံးကို သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ် စိုးမိုးခဲ့ရာ အထက်မြန်မာပြည် မြေပြင်တွင် အုပ်စိုးလျက်ရှိသည့် (ပြူ) လူမျိုးများနှင့် အဆက်အသွယ် ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ၎င်းတို့မှတစ်ဆင့် နန်ချောင်နှင့်၎င်း၊ တရုတ်ပြည်ကြီးနှင့်၎င်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ ပြည်တွင်း ပြည်ပ ဆက်ဆံရေးများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်အခါကပင် အချို့ရှမ်းများသည် အထက်မြန်မာပြည်အပြင်

အောက်မြန်မာပြည်သို့ပါ လာရောက် နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး အောက်မြန်မာပြည်တွင် မွန်လူမျိုးများနှင့်ပါ ရောပြွမ်း နေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်းဖြင့် ရာဇဝင်တွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

နန်ချောင်ပြည်ကြီး မပျက်စီးမီအချိန်ကပင်လျှင် ရှမ်းအမျိုးသားတို့သည် မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းကို ဖြတ်ပြီးဝင်ရောက်ကာ တချိန် တန်ခိုးအင်အားကြီးမားခဲ့သည် 'အဟုန်' ထီးနန်းကို စိုက်ထူခဲ့ကြလေသည်။

အနော်ရထာမင်း ထီးနန်းမသိမ်းပိုက်မီ အခါကပင် ရှမ်းအမျိုးသားအချို့တို့သည် ယခုလက်ရှိ ရှမ်းပြည်သို့ ဆင်းသက်လာရောက်ကြပြီး အခြေစိုက် နေထိုင်ကြလေသည်။

(ထိုင်း) ရှမ်းအမျိုးသားတို့သည် နန်ချောင်မြို့တော်နှင့် နန်ချောင်ပြည်ကြီးကို တရုတ်ရန်မှ တတ်အားသရွေ့ ခုခံကာကွယ်ကြသော်လည်း နောက်ဆုံး သက္ကရာဇ် ၁၂၅၃ ခုနှစ်တွင် နန်ချောင်ပြည်ကြီးမှာ ရန်သူ တရုတ်တို့၏ လက်သို့ ကျဆုံးပျက်စီးခဲ့ရလေရာ ရှမ်းအမျိုးသားတို့မှာ တိုင်းတပါးသားတို့၏ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ခြင်းကို ခံယူလိုသော ဆန္ဒမရှိ။ လွတ်လပ်စွာနေထိုင်လိုသော အာသာဆန္ဒပြင်းလှသည့်အတိုင်း တောင်ဘက်ဒေသ ဌာနများသို့ အလုံးအရင်းဖြင့် ဆင်းသက်ကာ ထိုဒေသရှိ ရှမ်းများနှင့် ပူးပေါင်းလျက် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၂၆၂ ခုနှစ်တွင် ဇင်းရိုင်းပြည်ကိုသော်၎င်း၊ ၁၂၉၆ ခုနှစ်တွင် ဇင်းမင်းမယ်ပြည်ကိုသော်၎င်း၊ ၁၃၅၁ ခုနှစ်တွင် အယုဒ္ဓယပြည်ကိုသော်၎င်း သိမ်းပိုက်ကာ ထီးနန်း စိုက်ထူခဲ့ကြပေသည်။ ယခင်ဖော်ပြသည့် အထက်မြန်မာပြည် မိုးကောင်းနှင့် မိုးညှင်းဒေသများ အပြင် ရွှေလီမြစ်ဝှမ်းခြေ အထိ မောပြည် ထီးနန်းကို စိုက်ထူခဲ့ကြလေသည်။ မြန်မာရာဇဝင်ကို ပုဂံမင်းဆက် မစမီ ကာလအစို့တွင် အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြရမည် ဆိုသော် မြန်မာပြည် တောင်ပိုင်း၌ မွန်အမျိုးသားတို့သည် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ ခေါ် သထုံပြည်၊ သရေခေတ္တရာ ခေါ် ပြည်မြို့နှင့် ဥသပဲခူးတိုင်းတို့တွင် ထီးနန်း စိုက်ထူခဲ့ပြီး အရှေ့အိန္ဒိယ ကလိင်ပြည်နှင့် မရှေးမနှောင်းမှာပင် မြန်မာပြည် မြေပြန့်များသို့ ဆင်းသက်လာရောက် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၈၃၂ ခုနှစ်တွင် ပြူပြည်ကို နန်ချောင်ပြည်က သိမ်းပိုက်သည်အထိ ၎င်းပြူလူမျိုးတို့သည် မွန်လူမျိုးများ အနည်းငယ်နေထိုင်သည့် ကျောက်ဆည်နယ်ကို ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ပြီး ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းခြေ ချင်းပြည်နှင့် ရခိုင်ပြည်၊ စစ်တွေဒေသများသို့ ပြန့်ပွားသွားကြလေသည်။ အချို့ပြူများမှာ ပြည်၊တောင်တွင်းကြီး၊ ချင်းတွင်း၊ ရွှေဘို စသည့် ဒေသများသို့ ပြန့်ပွားပြီး ထိုဒေသများရှိ လူမျိုးများနှင့် ပူးပေါင်းကာ ရောပြွမ်းနေထိုင်လျက်ရှိပြီး ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀ ခုနှစ်လောက်တွင် မြန်မာဟူသော လူမျိုးကြီးတမျိုး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ မြန်မာစာပေ သမိုင်းအရ ပုဂံပြည်ကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၀၈ ခုနှစ်တွင် နန်းစိုက်ခဲ့ပြီးသော မင်းဆက်ပေါင်း ၄၀ မျှရှိသည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း ထိုမင်းတို့၏ ဘွဲ့မည်များနှင့် နန်းသက်များကို မသိရှိရပေ။

ခရစ် သက္ကရာဇ် ၁၀၄၄ ခုနှစ်တွင် အနော်ရထာဘုရင်မင်းမြတ် နန်းတက်လာပြီး ၎င်း၏နန်းသက် ၄၃ နှစ်အတွင်းဝယ် ရာဇဝင်တွင် ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံကြီးကို စတင် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန် အတွင်း၌ပင်လျှင် အနော်ရထာ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် မြန်မာပြည်၏ လုံခြုံရေးအတွက် ရှမ်းပြည်သို့ စစ်တပ်များဖြင့် ဝင်ရောက်ခဲ့သော်လည်း ရှမ်းပြည်ကို သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိပေ။ ရှမ်းအမျိုးသားတို့က မြန်မာပြည်မ မြေပြင်ဒေသများသို့ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ကာကွယ်ရန်သာလျှင် တောင်ခြေဒေသ တလျောက်လုံး၌ ကင်းမြို့များကို တည်ထောင် ထားခဲ့လေသည်။

အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး လက်ထက်တွင် ရှမ်းနှင့် မြန်မာတို့ ပိုမို ရင်းနှီး လာကြပေသည်။ ၁၂၈၇ ခုနှစ်တွင် တရုတ်များ၏ တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ပုဂံပြည်ကြီး ပြိုပျက်ပြီးနောက် ၁၃၁၂ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းအမျိုးသား မင်းသားတဦးသည် သီဟသူဘွဲ့ခံ၍ ပင်းယမြို့တွင် ထီးနန်းစိုက်ကာ စိုးစံနေခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်အတွင်း မိုးညှင်းမိုးကောင်းနှင့် ရွှေလီဒေသများကို ထီးနန်းစိုက်လျက်ရှိသည့် မောရှမ်းတို့သည် ပင်းယနှင့် စစ်ကိုင်းပြည်များကို ၁၃၆၄ ခုနှစ်တွင် ဝင်ရောက်၍ သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့ ထွက်ခွာသွားပြီးနောက် အင်းဝမြို့တွင် သတိုးမင်းဖျားဘွဲ့ခံ ရှမ်းမင်းသားတဦးသည် ပင်းယနှင့် စစ်ကိုင်းပြည်များကို ပူးပေါင်းပြီး ထီးနန်း စိုက်ထူခဲ့လေသည်။ ရှမ်းအမျိုးသားများသည် အထက်မြန်မာပြည်ကို ၁၂၈၇ ခုနှစ်မှ စ၍ ၁၅၃၁ ခုနှစ် အထိ အုပ်စိုးခဲ့ရာ သက္ကရာဇ် ၁၅၂၇ ခုနှစ်တွင် မိုးညှင်းစော်ဘွားသည် အင်းဝပြည်သို့ လာရောက် တိုက်ခိုက်သည့်အတွက် ရှမ်း မြန်မာ လူမျိုးတို့သည် မိမိတို့ မူရင်းနေရာမှ တောင်ငူဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်း ဆင်းသက်ကာ တောင်ငူတွင် ထီးနန်း စိုက်ထူလျက် တိုင်းသစ် ပြည်သစ် ထူထောင်ခဲ့ကြလေသည်။ မိုးညှင်း စော်ဘွား၏ သားတော် သို့ဟန်ဘွားမှာ အင်းဝဘုရင် အဖြစ် အုပ်စိုးခဲ့ရာ အုပ်ချုပ်ရေး မကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် လုပ်ကြံခံရပြီး ၁၅၄၃ ခုနှစ်တွင် အုန်းတောင်ခွန်မိုင်းကြီးအား ထီးနန်း အပ်ခဲ့ကြရလေသည်။

သို့ရာတွင် ၁၅၅၅ ခုနှစ်တွင် ဘုရင့်နောင် မင်းတရားသည် မြန်မာပြည် တဝန်းလုံးနှင့် ရှမ်းပြည်ကို ဒုတိယအကြိမ် အားဖြင့် ပြန်လည် သိမ်းပိုက်ခဲ့လေသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းများ၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ မြန်မာဘုရင်များ၏ အုပ်ချုပ်ပုံမှာ မြန်မာဘုရင်ထံမှ သစ္စာတော် ခံယူကြသူ စော်ဘွားများသည် မိမိတို့နယ်များကို ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရန် အာဏာများဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုသို့အားဖြင့် တဦးနှင့် တဦး မေတ္တာ စေတနာ အရင်းခံသော အလေးဂရုပြုမှုကိုသာ ပဓာနထားသည့် အတိုင်း ရှမ်းပြည်နှင့် မြန်မာပြည်တို့မှာ လယ်ပွန်းတတီး ရင်းနှီးလာခဲ့ကြရာ မြန်မာပြည် စစ်ရေးစစ်ရာများ၌ ရှမ်းအမျိုးသား စစ်တပ်များကိုပင် ထားရှိခဲ့လေသည်။ ရှမ်းအမျိုးသား စစ်တပ်များကလည်း သစ္စာကို စောင့်သိ ရိုသေခြင်း၊ အသက်ကိုမျှ ပမာဏ မထားဘဲ မြန်မာဘုရင်များ၏ အကျိုးတော်ကို စွန့်စွန့်စားစား ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် သက္ကရာဇ် ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင် အထက်မြန်မာပြည်ကြီး ကျဆုံးသွားရသည့် အချိန်အထိ မြန်မာနှင့် ရှမ်းတို့မှာ ရင်းရင်းနှီးနှီးဆက်ဆံကာ ညီရင်းအကိုသဖွယ် နေထိုင်လာခဲ့ကြပေသည်။

ထိုသို့ ရင်းနှီးစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည့်အတိုင်း အထက်မြန်မာပြည် ကျဆုံးပြီးနောက် ရှမ်းစော်ဘွားများတို့သည် မြန်မာပြည်ကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်တို့၏ လွတ်လပ်ရေးကို ကာကွယ်ရန် ရည်စူးပြီး လင်းပင်နှင့် စောရန်နိုင်မင်းသားကြီးများကို အမှူးပြုလျက် ဗြိတိသျှ လူမျိုးများအား ပြန်လည် တွန်းလှန် တိုက်ခိုက်ကြပေသည်။ သို့ရာတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဤမွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်မှာ အထမမြောက်ဘဲ ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် လက်ရှိရှမ်းပြည်နယ် နိမိတ်သစ်ကို နယ်ချဲ့များက မိမိတို့၏ အကျိုးကို အဓိကထားပြီး ခွဲဝေသတ်မှတ်ကာ အင်္ဂလိပ် လက်တွင်းသို့ သွတ်သင်းခြင်း ခံရလေသည်။

၁၈၈၆ ခုနှစ်မှ ၁၈၉၃ ခုနှစ်အထိ ဗြိတိသျှ အစိုးရသည် မြန်မာဘုရင်များ ရှိစဉ်အခါက အုပ်ချုပ်သည့်နည်းတူ ရှမ်းပြည်ရှိ စော်ဘွားများကို စာချွန်များ (Sanad) များဖြင့် အသိအမှတ်ပြုပြီး ရှမ်းပြည်နယ် ဓလေ့ထုံးစံအရ အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ အရေးပါ အရာရောက်သော ဗြိတိသျှ နယ်ခြားဝန်ထောက်များ ခန့်ထားခဲ့သည်။

၁၈၉၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၂ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာပြည်သို့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး တစ်စတစ်သွတ်သွင်း ငလရာ ထိုစဉ်အခါက ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီတွင် ရှမ်းပြည်၏ ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်နိုင်ရန် ရှမ်းအမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်ဖြင့် ရှမ်းစော်ဘွား တဦးကို ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာပြည်တွင် ဒိုင်အာခီအစိုးရ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရှမ်းပြည်နယ် ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည်ထောင်စု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုပဒေသရာဇ် ကောင်စီတွင် ဗြိတိသျှ တိုင်းမင်းကြီးက ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး နယ်ရှင် စော်ဘွားများက ပဒေသရာဇ် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အပြင် အရေးကြီးသော အရပ်ရပ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုတို့ကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကာ အကြံပေးခွင့်ရရှိလေသည်။ ထိုစဉ်အခါကပင် ရှမ်းပြည်နယ်၌ ပြည်သူ့လူထု ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် ကောင်စီတခု တီထွင်ရန် အကြံဉာဏ်များ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့လေသည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်မ၌ ၉၁ ဌာန အစိုးရ တီထွင်လာသည့်အခါ ရှမ်းစော်ဘွားများတို့၏ ကြိုးစားမှုကြောင့် ရှမ်းပြည်၌ ပဒေသရာဇ်ကောင်စီမှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည့် အမြဲတမ်း အမှုဆောင်အဖွဲ့ ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုအမှုဆောင်အဖွဲ့သည် ဘုရင်ခံနှင့် မကြာခဏ တွေ့ဆုံပြီး အရပ်ရပ် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုမှစ၍ ပဒေသရာဇ် အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ပဒေသရာဇ် ကောင်စီ၏ အာဏာစက်အတွင်းသို့ သက်ဆင်းလာခဲ့ရလေသည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာပြည် အက်ဥပဒေအရ ရှမ်းပြည်အား ဒုတိယအုပ်ချုပ်ရေး အပိုင်းတွင် တခန်းဖွင့်ကာ မြန်မာပြည်မ အုပ်ချုပ်ရေးမှ ခွဲခြားထားသော်လည်း ရှမ်းပြည်နှင့် မြန်မာပြည်မတို့၏ ပကတိပင်ကို ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်က နှိုးဆွမှုကြောင့်၎င်း၊ ရှမ်းပြည်နှင့် မြန်မာပြည်အကြား နေ့ရောညပါ ကူးသန်းသွားလာမှုကြောင့်၎င်း အစဉ်ထာဝရ တွေ့မြင်နေရသည့်အတွက် မြန်မာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်မှာ နိုင်ငံရေးအရ ဆက်ဆံမှု အဝဝတွင် တဦးနှင့်တဦး ပိုမိုရင်းနှီးလာခဲ့ကြသည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့်အချိန်ကာလ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်စစ်သည်တို့က ရှမ်းပြည်နှင့် မြန်မာပြည် တဝန်းလုံးကို သိမ်းပိုက်ပြီးလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးအရ ရှမ်းပြည်ကို မြန်မာနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ် သံလွင်မြစ် အရှေ့ဘက်ရှိ ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်းမှ ကျိုးတုံနယ်နှင့် မိုင်းပန်နယ်များကို ဂျပန်တို့သဘောအတိုင်း ယိုဒြားဘက်သို့ အတင်းလွှဲပြောင်းပေးခြင်းခံရလေသည်။ ဂျပန် (နစ်ပွန်) များ၏ ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် မြန်မာပြည်တွင်မက ရှမ်းပြည်ရှိလူထုတို့မှာ အမျိုးသား စိတ်ဓာန်များ ထကြွလှုပ်ရှားကာ လွတ်လပ်ရေး ရယူလိုသည့် ဆန္ဒများ ပိုမိုပြင်းထန် လာခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည် တိုင်းရင်းသား အပေါင်းတို့သည် တခဲနက် အံ့ကြွကာ ဖက်ဆစ် ဂျပန်များတို့ကို အောင်မြင်စွာ တော်လှန် ခဲ့ကြလေသည်။

အပိုင်း (၂) စစ်ပြီးခေတ်ကာလ ရှမ်းပြည်

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားပြီးနောက် ဗြိတိသျှစစ်တပ်များသည် ဗမာပြည်အား ပြန်လည် သိမ်းပိုက်ကြသည်။ စစ်ကြီးအတွင်းက အိန္ဒိယပြည် ဆင်းမလားမြို့သို့ တမ်းရှောင်နေသော ဗမာပြည် စစ်ပြေးအစိုးရ ပြန်၍ မရွှေ့ပြောင်းမီ အကြား ရှမ်းပြည် အပါအဝင် ဗမာပြည်တဝှန်းလုံးအား စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။

စစ်အုပ်ချုပ်ရေး၏ လက်အောက်တွင် မြို့ပြရေးရာ ကိစ္စများကို စစ်ဘက်အရာရှိများ ဦးစီးသော (ကက်-စ-ဘီ C.A.S (B)) ခေါ် ဗမာပြည် မြို့ပြရေးရာ အမှုထမ်းအဖွဲ့က အုပ်ချုပ်သည်။ ထိုကာလကို သာမန်အားဖြင့် (ကက်-စ-ဘီ) ခေတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။ (ကက်-စ-ဘီ) ၏ အဓိက လုပ်ငန်းမှာ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကြောင့် အတိဒုက္ခ အမျိုးမျိုးရောက်နေသော ပြည်သူလူထုအား ကယ်ဆယ်ရန်နှင့် ပြာပုံဘဝသို့ ကျရောက်နေသော စီးပွားရေးများအား ပြန်လည် ထူထောင်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

ရှမ်းပြည်စော်ဘွားများ၊ လူထုခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူလူထုသည် စစ်ဘေး စစ်ဒဏ်ကို အလူးအလှိမ့် ခံစားခဲ့ရသည့် အကြားမှာပင် နိုင်ငံရေးအရ တိုးတက်နိုးကြားလာခဲ့သည်။ စစ်ကြီးအတွင်းက ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များ ထုတ်ပြန် ကျေညာခဲ့သော အထွလန်တိတ်ခြာတာ တေဟီရန် ကျေညာစာတမ်းနှင့် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များတွင် ပါရှိသော အချက်အလက်များသည် ရှမ်းပြည် ခေါင်းဆောင်များအား အလင်းရောင်ပေးခဲ့သည်။ လူမျိုးတိုင်း ကိုယ့်ကြံ့မှာ ကိုယ်ဖန်တီးခွင့်ကို လက်တွေ့ခံစား လိုကြသည်။ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးက ထိုအသိကိုပို၍ ခိုင်မာစေခဲ့သည်။

ဗမာပြည် ဘုရင်ခံ ဒေါ်မန်စမစ် ခေါင်းဆောင်သော ဗမာပြည် စစ်ပြီးအစိုးရသည် မကြာမီဗမာပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ စစ်ပြီးခေတ် တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော ပြည်သူလူထု၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အခြေအနေကို သိနားလည်ဟန် မတူသော ဆာဒေါ်မန်စမစ်သည် နယ်ချဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးကို ပြန်လည် အသက်သွင်းရန် ဆင်းမလားမြို့တွင် ရေးဆွဲခဲ့သော စီမံကိန်းတပွေ့ တပိုက်ကြီး ယူဆောင် လာလေသည်။ ထိုစီမံကိန်းများ အနက် ရှမ်းပြည်နှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်နေသော စီမံကိန်း တခုမှာ (Frontier Areas Administration) ခေါ် နယ်စပ်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီ အချိန်အထိ ရခိုင် တောင်တန်းဒေသ၊ ချင်းတောင်တန်း၊ နာဂတောင်တန်း၊ ကချင်တောင်တန်း၊ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်၊ သံလွင် ဒီစတြိတ် အစရှိသည့် နယ်စပ်ဒေသများကို ခြွင်းချန်ထားသော ဒေသများအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ဘုရင်ခံက တိုက်ရိုက် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသ၏ တိုးတက်မှုပေါ် အခြေတည်၍ အုပ်ချုပ်ရေး အမျိုးမျိုးဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဆာဒေါ်မန်စမစ်နှင့်အတူ ယူဆောင်လာသော နယ်စပ်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သည် ယင်းသို့ အမျိုးမျိုး ခွဲခြားအုပ်ချုပ်ခဲ့သော နယ်စပ်ဒေသများအား ပုံစံ တမျိုးတစားတည်း အုပ်ချုပ်ရန် စီမံထားလေသည်။ ယခင် ကချင်တောင်အုပ်၊ ကချင်ဒူးဝါး၊ ရှမ်းစော်ဘွား၊ ကရင်စော်ကဲ အစရှိသည့် လူမျိုးစု အကြီးအကဲများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးကို ဒီမိုကရေစီနှင့် နီးကပ်လာစေရန် ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရွေးချယ် ခန့်ထားသော အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီ အဆင့်ဆင့်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရန် စီမံထားသည်။

ထိုနယ်စပ်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် အပေါ်အားဖြင့်ကြည့်လျှင် တဆင့်တိုးတက် မြင့်မားလာသယောင် မြင်ရသော်လည်း အမှန်စင်စစ် ထိုစနစ်သည် နယ်ချဲ့အုပ်ချုပ်ရေး ခြေကုတ်မြဲစေရန် စီမံ ဖန်တီးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေး အပြီး အလွန်တက်ကြွ နိုးကြားနေသော ဗမာပြည်မအား အနှေးနှင့် အမြန် လွတ်လပ်ရေး ပေးရမေမည်။ ထိုအခါ နယ်စပ်ဒေသအား စုစည်း၍ ချန်လှပ်ထားရန်မှာ နယ်စပ်အုပ်ချုပ်ရေး ဒေသနစ်၏ အတွင်းသဘောပင် ဖြစ်သည်။

နယ်စပ်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်အရ ယခင်ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးစံအလိုက် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်လာသော စော်ဘွား၊ ဒူးဝါး၊ တောင်အုပ်များသည် အဆင့်ဆင့်အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီများနှင့် တွဲဖက်အုပ်ချုပ်ရမည်ဖြစ်ရာ ယခင် စစ်မဖြစ်မီကဲ့သို့ တန်းခိုးဩဇာ မရှိတော့သည်လည်း တကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်မှု အကြီးအကဲ အဆင့်မှ အခွန်တော် ကောက်ခံရေး တာဝန်ခံ အဆင့်သို့ ကျရောက်ကုန်သည်လည်း တကြောင်း ထိုအကြောင်းများကြောင့် စော်ဘွား၊ ဒူးဝါးနှင့် တောင်အုပ်များ နယ်စပ်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေး စည်းမျဉ်းကို လက်ခံရန် ငြင်းပယ်ကြသည်။

ဗမာပြည်မသည် အမှန်မူချ လွတ်လပ်ရေးရမည်ဟု နားလည်ကြသည်။ သို့သော် ရှမ်းပြည် အပါအဝင် နယ်စပ်ဒေသများ၏ အနာဂတ်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဗမာပြည်ဘုရင်ခံ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ၎င်း၊ ဗြိတိသျှ အစိုးရသည် ၎င်း တိတိကျကျ တစ်တရား ဖော်ထုတ် ပြောကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

ဗမာပြည်မအား လွတ်လပ်ရေး ပေးရသည့်အခါ နယ်စပ်ဒေသများအား ချန်လှပ်ထားခဲ့ရန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

အနှေးနှင့်အမြန် လွတ်လပ်ရေး ရတော့မည်ဖြစ်သော ဗမာပြည်မနှင့် အတူ နယ်စပ်ဒေသများအား လွတ်လပ်ရေး တောင်းဆိုရန် နယ်စပ်ဒေသရှိ ခေါင်းဆောင်များက စီစဉ်ကြသည်။

ဗမာပြည်မနှင့် နယ်စပ်ဒေသအား နိုင်ငံရေးအရ ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်း မရှိနိုင်ရန် နယ်ချဲ့အစိုးရသည် အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်သည်။ နယ်စပ်ဒေသလူမျိုးများနှင့် ဗမာလူမျိုးများ သွေးကွဲစေရန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခြေထိုးခဲ့သည်။

အမြော်အမြင်ကြီးသော ရှမ်းပြည်စော်ဘွားများသည် နယ်စပ်ဒေသခေါင်းဆောင်များနှင့် ဗမာပြည်မ ခေါင်းဆောင်များ ရှမ်းပြည်တနေရာတွင် ဆုံးစည်း၍ နှီးနှောဖလှယ်ရန် စီမံခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပထမ ပင်လုံညီလာခံကြီး ပေါက်ဖွားလာသည်။

ပထမ ပင်လုံညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်ဦးအောင်ဆန်း အမှူးပြုသော ဗမာခေါင်းဆောင်များအား ဖိတ်ကြားခြင်းကို ရှမ်းပြည်ရှိ မျက်နှာဖြူအရာရှိများက တားဆီးပိတ်ပင်ရန် ကြိုးစားကြသေးသည်။

ပထမ ပင်လုံညီလာခံမှအစပြု၍ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်နှင့် သဘောတရားများ စတင်အမြစ်တွယ်လာခဲ့သည်။ နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များ ညီညာတိစ္ဆာ ပေါင်းစည်းမိကြသည်။ နောင်နှစ်တွင် ဒုတိယ အကြိမ်မြောက် ပင်လုံညီလာခံ ကျင်းပရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ဗမာပြည်မတွင် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲအရှိန် ပြင်းထန်လာက ဗမာပြည်ကြားဖြတ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော် ခေါ်ယူရေးကိစ္စတို့အတွက် အောင်ဆန်း အက်တလီစာချုပ်ပေါ် ပေါက်လာသည်။ ထိုစာချုပ်အပိုဒ် (ဂ) တွင် နယ်စပ်ဒေသအရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

နယ်စပ်ဒေသနှင့်ပတ်သက်၍ လန်ဒန်မြို့ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီက စေလွှတ်သည့်အဖွဲ့တို့ ဆွေးနွေးရာ၌ ပေါ်ပေါက်လာသော သဘောတူညီချက်များ

နယ်စပ်ဒေသများတွင် နေထိုင်သော ပြည်သူလူထု၏ သဘောတူညီချက် ရယူပြီး ထိုဒေသများကို မြန်မာပြည်မနှင့် အမြန်ဆုံး ပူးပေါင်းပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ဗြိတိသျှ အစိုးရနှင့် မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်က သဘောတူညီကြကြောင်း။

ထိုကဲ့သို့ ပူးပေါင်းရေး မတည်ထောင်မီ အချိန်ကာလအတွင်း နယ်စပ်ဒေသနှင့် မြန်မာပြည်မတို့ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် အကျိုးသက်ရောက်လာသော ဆောင်ရွက်ဖွယ်ကိစ္စ ရပ်များကို နှစ်ဦး နှစ်ဘက်လုံးက လက်ခံနိုင်သော နည်းလမ်းဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆောက်ပါအတိုင်း သဘောတူကြသည်။

(က) နယ်စပ်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများနှင့် မြန်မာပြည်မတွင် နေထိုင်သူများ အချုပ်အချာမရှိ လွတ်လပ်စွာ ဝင်ရောက် သွားလာခွင့် ရှိစေရမည်။

(ခ) ပင်လုံညီလာခံ၌ ဖြစ်စေ၊ အထူးဖိတ်ခေါ်သော ညီလာခံ၌ ဖြစ်စေ၊ နယ်စပ်ဒေသ၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များအား ကြားဖြတ်ကာလ အတွင်း အောက်ပါ မူသုံးခုအနက် ၎င်းတို့ လက်ခံနိုင်သော ပူးပေါင်းရေး မူကို တင်ပြစေရမည်။

၁။ ဘုရင်ခံကို နယ်စပ်ဒေသကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်ပေးရန် နယ်စပ်ဒေသ အဖွဲ့ငယ်တဖွဲ့ ခန့်အပ်၍ ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရန်။

သို့မဟုတ်

၂။ နယ်စပ်ဒေသ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို နယ်စပ်ဒေသများ ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ခန့်ထားရန်။

သို့မဟုတ်

၃။ အခြားသော နည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်။

(ဂ) ပင်လုံညီလာခံ၊ သို့မဟုတ် အထူး ညီလာခံအပြီးတွင် ဗြိတိသျှ အစိုးရနှင့် မြန်မာအစိုးရတို့သည် သဘောတူညီထားသော ရည်ရွယ်ချက်များကို နယ်စပ်ဒေသ ပြည်သူ့ ပြည်သားတို့၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသော လိုလားချက်နှင့်အညီ ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်စေရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းကို အတူတကွ ရှာဖွေ ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဃ) မြန်မာပြည်မအတွက် အခြေခံ ဥပဒေသစ် ရေးဆွဲရာ၌ နယ်စပ်ဒေသ တိုင်းရင်းသားများသည် ပါဝင်ပူးတွဲ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း ရှာဖွေဘို့ စုံစမ်းရေး ကော်မတီတစ်ခုကို ချက်ချင်း ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ရမည်။

ထိုကော်မတီတွင် မြန်မာပြည်မနှင့် နယ်စပ်ဒေသများမှ ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ အညီအမျှ ပါဝင်ရမည်။ မြန်မာပြည်မမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီက ခန့်အပ်၍ နယ်စပ်ဒေသ ကိုယ်စားလှယ်များကို နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များနှင့် တိုင်ပင်၍ ဘုရင်ခံက ခန့်အပ်ရမည်။

ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူသော မြန်မာပြည်ပြင်ပမှ ကြားနေပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ခန့်ထားရမည်။

တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် မဆင့်ခေါ်မီ ထိုကော်မတီသည် မြန်မာပြည် အစိုးရနှင့် ဗြိတိသျှ အစိုးရတို့ထံသို့ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရမည်။

အထက်ပါ အောင်ဆန်း အက်တလီ သဘောတူစာချုပ် အရ ရှမ်းပြည်နှင့် ဗမာပြည် ပူးပေါင်းရေး ပြဿနာသည် အလွန်အရေးကြီးလာသည်။ ရှမ်းပြည်နှင့် ဗမာပြည် ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် ပူးပေါင်းမည်နည်း။ မကြာမီ ခေါ်ယူကျင်းပမည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ ရှမ်းပြည်က ပါဝင်မည်လား စသည့် ပြဿနာများမှာ ရှမ်းပြည်ရှိ စော်ဘွားများနှင့် ခေါင်းဆောင်များ အပူတပြင်း အဖြေပေးရမည့် ပြဿနာများ ဖြစ်လာပေသည်။

ဒုတိယ ပင်လုံညီလာခံ

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့မှ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ဒုတိယ ပင်လုံညီလာခံတွင် နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များသည် အနာဂတ် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းပြုပြင်လွှတ်တော်သို့ တက်ရောက်ရန် တညီတညွတ်တည်း သဘောတူကြသည်။

အနာဂတ် ပြည်ထောင်စု မဖွဲ့စည်းမီ ကြားဖြတ်ကာလအတွက် ဗမာပြည်မနှင့် ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ပူးပေါင်းဆက်သွယ်မည်ကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ ပင်လုံတွင် ကျင်းပသော ရှမ်းစော်ဘွားများ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ရှမ်းလူထု ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကချင်ခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်သော အစည်းအဝေးက အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၂ နာရီခွဲအချိန်တွင် ပင်လုံမြို့၌ ကျင်းပသော ရှမ်းနှင့် ကချင် ကော်မတီ အစည်းအဝေး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်

ရှမ်းနှင့် ကချင်တို့သည် မြန်မာတို့နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမိုဆောလျင်စွာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု ကော်မတီက ထင်မြင်ယူဆသည်။ ယင်းသို့ ထင်မြင်ယူဆသည့် အလျောက် အကူးအပြောင်း ကာလအတွင်းတွင် မြန်မာပြည် အစိုးရ အမှုဆောင် ကောင်စီတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရန် မိမိတို့ လူမျိုး အသီးသီး၏ ကိုယ်စားလှယ်များကို အောက်ပါ ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များအရ ပို့လွှတ်မည်။

- (၁) မြန်မာတို့နှင့် အဆင့်အတန်းတူ၊ အခွင့်အလမ်းတူ ရပိုင်ခွင့်တူ ဒီမိုကရေစီကျခံစား ခွင့်ရှိရမည်။
- (၂) အမှုဆောင်ကောင်စီတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသော ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်နှင့် ကချင်ကိုယ်စားလှယ်တို့သည် မိမိတို့ လူမျိုးအသီးသီး၏ ပြည်တွင်းရေးရာ အားလုံးအတွက် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ ထို့ပြင် ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ မီးရထား အကောက်တော် အစရှိသော အားလုံးနှင့်ဆိုင်သည့် ကိစ္စများအတွက် အားလုံး စုပေါင်းတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြရမည်။
- (၃) ကချင်တို့က ကချင်ပြည်နယ် အလုံရှိကြောင်း တောင်းဆိုချက်ကို ဤကော်မတီက ထောက်ခံသည်။

(၄) မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်တော်များနှင့် ဘုရင် ဧကရာဇ် အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်များသည် ရှမ်း ကချင်တို့နှင့် ပတ်သက်ခြင်း မရှိစေရ။

(၅) လွတ်လပ်ရေး ရရှိပြီးသည့်နောက် မြန်မာပြည်ထောင်စု မှ ကျွန်ုပ်တို့ ခွဲထွက်လိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ သဘောကျသည့် အချိန် ခွဲထွက်နိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ရှမ်းကော်မတီ

- (ပုံ) ခွန်ပန်းစိန်၊ တောင်ပိုင်း စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ရွှေသိုက်၊ ညောင်ရွှေစပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ဟုမ်ဖ၊ မြောက်သိန္နီ စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်နွဲ့၊ လဲချား စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်စံထွန်း၊ မိုင်းပွန် စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ထွန်းဧ၊ သာမခန်း စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) ခွန်ဖုံး
- (ပုံ) ဦးတင်ဧ
- (ပုံ) ဦးထွန်းမြင့်
- (ပုံ) ဦးကြာပု
- (ပုံ) ခွန်စော
- (ပုံ) စပ်ရစ်ဖ
- (ပုံ) ခွန်ထီး

ကချင်ကော်မတီ

- (ပုံ) ဆင်ဝါနောင်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဇော်ရစ်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဒင်ရာတန်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဇော်လ၊ ဗန်းမော်။
- (ပုံ) ဇော်လွန်း၊ ဗန်းမော်။
- (ပုံ) လဖန်းဂရောင်း၊ ဗန်းမော်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို နောက်တနေ့ ၇၊ ၂၊ ၄၇ တွင် ထပ်မံ ရောက်ရှိလာသော ချင်းကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် နယ်စပ်ဒေသ ကိုယ်စားလှယ် စုံညီ အစည်းအဝေးမှ အောက်ပါအတိုင်း ထပ်မံ အတည်ပြုသည်။

၁၉၄၇ ၊ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်နေ့နံနက် ၉ နာရီအချိန်တွင် ပင်လုံမြို့၌ ကျင်းပသော ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း ပူးတွဲကော်မတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်။

ချင်းကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့သည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်၊ ညတွင် ရောက်ရှိလာရာ ၎င်းတို့အား ညီလာခံက လှိုက်လှဲစွာ ကြိုဆိုကြလေသည်။ ထိုချင်းကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့တွင်

- (၁) ဦးလွှာမှန်း၊ အေတီအမ်၊ အိုင်ဒီအက်စ်အမ်၊ ဘီအီးအမ်၊ ဖလမ်း၊ ချင်းတောင်တန်း။
- (၂) ဦးသောင်ဇင်ခပ်၊ အေတီအမ်၊ ကစ်ဒင်၊ ချင်းတောင်တန်း။
- (၃) ဦးကွယ်မန်း၊ အေတီအမ်၊ ဟာကာ၊ ချင်းတောင်တန်း ၎င်းတို့ ပါဝင်ကြသည်။

(၁) ယမန်နေ့ မွန်းလွဲ ၂ နာရီခွဲအချိန်တွင် ကျင်းပသည့် ရှမ်းနှင့် ကချင် ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့တို့ကို ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို ဖတ်ကြား ရှင်းလင်းပြရာ ချင်းကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့က အောက်ပါ အချက်များကို ဖြည့်စွက်၍ ထောက်ခံကြသဖြင့် အားလုံး သဘောတူ လက်ခံကြလေသည်။

(က) ဗဟို အခွန်တော်ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းတို့ ခံစားရသော အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့် အားလုံးတို့အတိုင်း ချင်းနှင့် ကချင်တို့ကလည်း လူဦးရေအလိုက် ခံစားခွင့် ရရှိစေရမည်။

(ခ) ချင်းတို့ဒေသတွင် ဘဏ္ဍာရေးမလုံလောက်ရှိခဲ့သော် မြန်မာပြည် အခွန်တော်ငွေများမှ ဖြည့်တင်းသုံးစွဲရမည်။

(ဂ) ရှမ်း၊ ကချင် ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော တောင်တန်းသားများ စည်းလုံး၊ ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ ဦးစီး အမှုဆောင် ကောင်စီတရပ်ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်မည်။ ၎င်းအမှုဆောင် ကောင်စီ၌ တောင်တန်းသားများနှင့် မြန်မာပြည် အစိုးရတို့ အကြားတွင် ပေါ်ပေါက်သမျှသော ပေါ်လစီဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် အားလုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်သော အာဏာ အပြည့်အစုံ ရှိရမည်။

ရှမ်းကော်မတီ

- (ပုံ) ခွန်ပန်းစိန်၊ တောင်ပိုင်း စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ရွှေသိုက်၊ ညောင်ရွှေစပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ဟုမ်ဖ၊ မြောက်သီဇွီ စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်နွံ၊ လဲချား စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်စံထွန်း၊ မိုင်းပွန် စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) စပ်ထွန်းဇ၊ သာမခန်း စပ်ဖလုံ။
- (ပုံ) ခွန်ဖုံး
- (ပုံ) ဦးတင်ဇ
- (ပုံ) ဦးထွန်းမြင့်
- (ပုံ) ဦးကြာပု
- (ပုံ) ခွန်စော
- (ပုံ) စပ်ရစ်ဖ
- (ပုံ) ခွန်ထီး

ကချင်ကော်မတီ

- (ပုံ) ဆင်ဝါနောင်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဇော်ရစ်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဒင်ရာတန်၊ မြစ်ကြီးနား။
- (ပုံ) ဇော်လ၊ ဗန်းမော်။
- (ပုံ) ဇော်လွန်း၊ ဗန်းမော်။
- (ပုံ) လဖန်းဂရောင်း၊ ဗန်းမော်။

ချင်းကော်မတီ

- (ပုံ) ဦးလွှာမှုန်း၊ အေတီအမ်၊ အိုင်ဒီအက်စ်အမ်၊ ဘီအီးအမ်၊ ဖလမ်း။
- (ပုံ) ဦးသောင်ဇာခပ်၊ အေတီအမ်၊ တီးတိန်။
- (ပုံ) ဦးကွယ်မန်း၊ အေတီအမ်၊ ဟာကာ။

အထက်ပါ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့နှင့် ၇ ရက်နေ့များတွင် ဆုံးဖြတ် ပြဋ္ဌာန်းသည် အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော ဗမာ့ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းရန် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သော ဆပ်ကော်မတီသို့ တာဝန် လွှဲအပ်လိုက်သည်။

- (၁) ဦးကြာပု (ရှမ်း)
- (၂) မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး (ရှမ်း)
- (၃) ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင် (ကချင်)
- (၄) ဒူးဝါးဇော်လွန်း (ကချင်)
- (၅) ဦးလွှာမှုန်း (ချင်း)
- (၆) ဦးသောင်ဇာခပ် (ချင်း)

အထက်ဖော်ပြထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ကမ္ဘာ့ကျော် ပင်လုံစာချုပ်၏ ရှေ့ပြေးပင် ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပင်လုံသို့ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း အမှူးပြုသော ဗမာ့ခေါင်းဆောင်များနှင့် အတူ ဗြိတိသျှ ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာ ဘော်တွမ်လီတို့ ရောက်ရှိလာရာ ဗမာပြည်နှင့် နယ်စပ်ဒေသ ပူးပေါင်းရေး ပြဿနာမှာ အထူးတလည် ဆွေးနွေးစရာ မလိုတော့ဘဲ ပြီးစီးသလောက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

နယ်စပ်ဒေသ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အချောကိုင်လိုက်ခြင်းဖြင့် အောက်ပါ ပင်လုံစာချုပ်ကြီး ပေါက်ဖွားလာလေသည်။

ပင်လုံစာချုပ် (၁၉၄၇ ခုနှစ်)

မြန်မာပြည် ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင် ကောင်စီမှ အဖွဲ့ဝင် အချို့နှင့် စစ်ဖများ အားလုံး အပြင်၊ ရှမ်း ပြည်နယ်များ၊ ကချင် တောင်တန်း ဒေသ များနှင့် ချင်းတောင် ဒေသ တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက် ကြသော ပင်လုံ မြို့တွင် ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးကြီး တရပ်တွင် ကြားဖြတ် မြန်မာ အစိုးရနှင့် ချက်ခြင်း ပူးပေါင်းခြင်း အားဖြင့် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း တို့သည် လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမို၍ လျှင်မြန်စွာ ရရှိ လိမ့်မည်ဟု အစည်းအဝေး တက်ရောက်သူ အဖွဲ့ဝင် တို့သည် ကန့်ကွက်သူ မရှိဘဲ အောက်ပါ အတိုင်း သဘော တူညီ ကြသည်။

၁။ တောင်တန်း သားများ စည်းလုံး ညီညွတ်ရေး အဖွဲ့ (တစညဖ) ၏ ကြိုးကိုင် အဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ် များက ထောက်ခံချက် အရ တောင်တန်းသား များ၏ ကိုယ်စားလှယ် တဦးကို ဘုရင်ခံက ရွေးချယ်၍ နယ်စပ် ဒေသ ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ် ခန့်ထား ရမည်။

၂။ ဤ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင် ကောင်စီတွင် ဌာန လက်ကိုင် မရှိ၊ ကောင်စီဝင် တဦး အဖြစ် ခန့်ထား၍၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ပ ကိစ္စရပ် များတွင် ထုံးနည်း ဥပဒေ အရ အမှုဆောင် ကောင်စီ၏ အာဏာ အောက်သို့ ရောက်ရှိသည့် နည်းတူ နယ်စပ် ဒေသ ကိစ္စများ ကိုလည်း အမှုဆောင် ကောင်စီ၏ အာဏာ အောက်သို့ ရောက်ရှိ စေရမည်။ ဤနည်း အတိုင်း နယ်စပ် ဒေသ ဆိုင်ရာ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်အား အုပ်ချုပ်ခွင့် အာဏာကို ပေးအပ် ရမည်။

၃။ အဆိုပါ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ၎င်းနှင့် လူမျိုးခြင်း မတူသော ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဦးက ကူညီ စေရမည်။ ရှေးဦးစွာ ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဦး တို့သည် ၎င်းတို့ အသီးသီး သက်ဆိုင်သည့် နယ်များ၏ ကိစ္စ ရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်၍၊ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခြား နယ်စပ် ဒေသ အားလုံး တို့၏ ကိစ္စ ရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ထုံးနည်း ဥပဒေ အရ တွဲဖက် တာဝန် ယူရသည့် မှုအတိုင်း ဆောင်ရွက် စေရမည်။

၄။ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမှုဆောင် ကောင်စီတွင် အဖွဲ့ဝင် လူကြီး အနေဖြင့် နယ်စပ် ဒေသ များ၏ တဦး တည်းသော ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ပါဝင် ရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် များသည် နယ်စပ် ဒေသ များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် များကို ဆွေးနွေး ကြသည့် အခါ အမှုဆောင် ကောင်စီတွင် တက်ရောက် နိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

၅။ အထက်ပါ သဘော တူညီသည့် အတိုင်း၊ ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင် ကောင်စီကို တိုးချဲ့မည့် ဖြစ်သော်လည်း၊ နယ်စပ် ဒေသ များ၏ နယ်တွင်း အုပ်ချုပ် ရေးတွင် ယခု ခံစား နေရသော ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးကို မည်သည့် နည်းနှင့် မဆို တစ်စုံတရာ လက်လွှတ် စေရန်၊ အဆိုပါ ကောင်စီက ပြုလုပ်ခြင်း မရှိ စေရ။ နယ်စပ် ဒေသများ အတွက် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေး ရာခိုင်နှုန်း အပြည့်အဝ ရှိစေ ရမည် ဟူသော မူကို သဘော တူညီ ကြသည်။

၆။ ပူးပေါင်း ထားသည့် မြန်မာပြည် အတွင်း သီးသန့် ကချင် ပြည်နယ် တခု နယ်နမိတ် သတ်မှတ်၍ တည်ထောင်ရန် ပြဿနာမှာ တိုင်းပြု ပြည်ပြု လွတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဤကဲ့သို့ သီးခြား ပြည်နယ် တခု ထားရှိ သင့်ကြောင်းကို သဘော တူညီ ကြသည်။ ဤ ရည်ရွယ်ချက် အထောက်အကူ အလို့ငှာ ပထမ ခြေလှမ်း အနေဖြင့် ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာ နိုင်ငံတော် အစိုးရ အက်ဥပဒေ အရ၊ နောက်ဆက်တွဲ စာရင်းပါ အပိုင်း (၂) ဥပဒေ များကဲ့သို့ မြစ်ကြီးနားနှင့် ဗန်းမော် ခရိုင် တို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် နယ်စပ် ဒေသ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား ဆွေးနွေး တိုင်ပင် ရမည်။

၇။ နယ်စပ် ဒေသ များ၏ နယ်သူ နယ်သား တို့သည် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံ များတွင် အခြေခံများ အဖြစ် အသိအမှတ် ပြုထားသော ရပိုင်ခွင့် များနှင့် အခွင့်အရေး များကို ခံစား နိုင်ခွင့် ရှိစေ ရမည်။

၈။ ဤစာချုပ်တွင် သဘော တူညီ ကြသည့် အစီအစဉ်မှာ ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည် နယ်မြေ စုတွင် ယခု အပ်နှင်း ထားပြီး ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးကို ထိခိုက်ခြင်း မရှိ စေရ။

၉။ ဤ စာချုပ်တွင် သဘော တူညီ ကြသည့် အစီအစဉ် တို့မှာ မြန်မာပြည် အခွန်တော် ငွေများမှ ကချင် တောင်တန်း များနှင့် ချင်း တောင်တန်း များက ရသင့် ရထိုက်သော ဘဏ္ဍာရေး အကူအညီကို ထိခိုက်ခြင်း မရှိ စေရ။ မြန်မာပြည်နှင့် ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည် နယ်မြေ စု၏ ဘဏ္ဍာရေး အစီအစဉ်များ ကဲ့သို့ ကချင် တောင်တန်းနှင့် ချင်း တောင်တန်းများ အတွက် အလားတူ အစီအစဉ် များကို ထားရှိ ကျင်းသုံးရန် ဖြစ်နိုင်မည် မဖြစ်နိုင် မည်ကို ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင် ကောင်စီက နယ်စပ် ဒေသ များ၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် တို့နှင့် အတူ စစ်ဆေး ကြည့်ရှု ရမည်။ ပင်လုံ စာချုပ်ကို လက်မှတ် ရေးထိုး ကြသော ကိုယ်စား လှယ်တော် ကြီးများမှာ

- (၁) ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း - မြန်မာ အစိုးရ ကိုယ်စား
- (၂) စဝ်ခွန်ပန်းစိန် - တောင်ပိုင် စစ်ဖလုံ
- (၃) စဝ်ရွှေသိုက် - သောင်ရွှေ စစ်ဖလုံ
- (၄) စဝ်ဟုံဖ - မြောက်သီနှီ စစ်ဖလုံ

- (၅) စင်နွံ - လဲချား စင်ဖလုံ
  - (၆) စင်စံထွန်း - မိုင်းပွန် စင်ဖလုံ
  - (၇) စင်ထွန်းအေး - သာမိုင်းခန်း စင်ဖလုံ
  - (၈) ဦးဖြူ - သထုံ စင်ဖလုံ ကိုယ်စားလှယ်
  - (၉) ခွန်ဖုန်း - ကချင် ကိုယ်စားလှယ် (မြောက်သိန္နီ)
  - (၁၀) ဦးတင်ဇ - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၁) ဦးထွန်းမြင့် - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၂) ဦးကြာပု - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၃) ခွန်စော - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၄) စင်ယိတ်ဖ - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၅) ခွန်ထီး - လူထု ကိုယ်စားလှယ်
  - (၁၆) ဆမား ဒူဝါ ဆင်ဝါးနောင် - (မြစ်ကြီးနား)
  - (၁၇) ဇော်ရစ် - (မြစ်ကြီးနား)
  - (၁၈) ဒင်ရတန်း - (မြစ်ကြီးနား)
  - (၁၉) ဇော်လွန်း - (ဗန်းမော်)
  - (၂၀) လဘန်းဂရောင် - (ဗန်းမော်)
  - (၂၁) ဦးလွှာမှုန်း MTA, ITSM - (ဖလမ်း)
  - (၂၂) ဦးသောင်ဇာဝ် ATM - (တီးတိန်)
  - (၂၃) ဦးကီယိုမန်း ATM - (ဟားခါး)
- မူရင်း စာချုပ်တွင် ဒူဝါ ဇော်လ အမည် ပါသော်လည်း စာချုပ်တွင် ၎င်း၏ လက်မှတ် မပါ ရှိချေ။

ပင်လုံစာချုပ်အရ မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးအား ဗမာပြည် ဘုရင်ခံ၏ နယ်စပ်ဒေသဆိုင်ရာ အတိုင်ပင်ခံဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ကချင်တောင်တန်းနှင့် ချင်းတောင်တန်းဒေသများအတွက် ဒုတိယ အတိုင်ပင်ခံဝန်ကြီးများ အဖြစ် ဆမားဒူးဆင်ဝါးနောင်နှင့် ဦးဝမ်ကိုဟောတို့အား အသီးသီး ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့လျှင် ဗမာပြည်နှင့်ပူးတွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးယူရန်ဟူသော နယ်စပ်ဒေသခေါင်းဆောင်များ၏ ဆန္ဒသည် စတင်အကောင်အထည် ပေါ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် ဤကား ဗမာပြည်မနှင့် နယ်စပ်ဒေသများ ယာယီပူးပေါင်းခြင်းသာဖြစ်သည်။

ဗမာပြည်မနှင့် နယ်စပ်ဒေသများ ထာဝစဉ်ပူးပေါင်းခြင်း ဝါ အနာဂတ် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော်လည်း ဤကိစ္စများမှာ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်တွင်မှ အသေးစိတ် ထပ်မံ ညှိနှိုင်းရန်ဖြစ်သဖြင့် ပင်လုံစာချုပ်တွင် ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ ချန်လှပ်ခဲ့ကြသည်။

မိုင်းပွန်စော်ဘွားနှင့် ဦးကြာပုအမျိုးပြုသော တောင်တန်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဦးစီးအဖွဲ့ချုပ်၏ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအမျိုးပြုသော ဗမာကိုယ်စားလှယ်များ ပင်လုံမြို့တွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့က တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းကြရာ နယ်စပ်ဒေသများ၏အတွင်းရေးတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုရေး၊ သီးခြား ကချင်ပြည်နယ် ထူထောင်ရေး ဗဟိုဌာနများအဖြစ် ကာကွယ်ရေးဌာန၊ နိုင်ငံခြားရေးဌာန၊ မီးရထားထားဌာန၊ ဆိပ်ကမ်းအကောက်တော်ခွန်ဌာန၊ စသည်တို့ကို ထားရှိရေးဟူသော နယ်စပ်ဒေသကိုယ်စားလှယ်များ၏ တင်ပြချက်ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက (မူ) အားဖြင့် လက်ခံခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်၏အမှတ် (၅) ဖြစ်သောလွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသည့်နောက် ပြည်ထောင်စုမှ အချိန်မှ မရွေး ခွဲထွက်ခွင့်ကိုမူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်ရောက်မှ ဆုံးဖြတ်ကြရန် ပန်ကြားသည်။

အောင်ဆန်း အက်တလီ စာချုပ်အပိုဒ် (ဃ) အရ နယ်စပ်ဒေသမှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် အခြေခံ ဥပဒေအသစ် ရေးဆွဲရာတွင် ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်သည်ကို စုံစမ်းရန် လေဘာပါတီအမတ် ကာနယ်ရီးစ် ဝီလျံ ခေါင်းဆောင်သော နယ်စပ်စုံစမ်းရေး ကော်မတီတရပ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပေသည်။

ထိုစုံစမ်းရေး ကော်မတီသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် လုပ်ငန်းစဉ် ပြီးစီးပြီး ဇွန်လ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်မတိုင်မီ အစီရင်ခံစာ ရေးသွင်းရမည် ဖြစ်ရာ နယ်စပ်ဒေသခေါင်းဆောင်များသည် ဗမာပြည်မနှင့် ပူးပေါင်းရေး (မူ)ကို စုံစမ်းရေးကော်မတီတွင် အစစ်ခံရန် ရှေ့တန်းထုတ်၍ အပူတပြင်း ဆွေးနွေးကြလေသည်။

နယ်စပ်ဒေသများတွင် ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆန္ဒပေးပွဲများကို ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ရေး လက်အောက်တွင် တကြိမ်တခါမျှ ကျင်းပခြင်းမရှိခဲ့ရာ ဗမာပြည် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ နယ်စပ်ဒေသများမှ ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းကြသည်။

ဗမာပြည်မအတွက် အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်အပိုင်း (၁)အရ ၁၉၃၅ ခုနှစ် အက်ဥပဒေ အသုံးပြု၍ ကိုယ်စားလှယ်များကို ပြည်သူ့မဲဆန္ဒဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ နယ်စပ်ဒေသများမှာ ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံ တကြိမ်တခါမျှမရှိခဲ့လေရာ တိုတောင်းသော ကာလအတွင်း မဲဆန္ဒဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များသည် ဒေသအခြေအနေအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်ခန့်ထားရန် သဘောတူကြသည်။

ရှမ်းပြည်အတွက် စစ်မဖြစ်မီက တည်ရှိခဲ့သော စော်ဘွားများသာပါဝင်သည့် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်ကောင်စီကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် ဗမာပြည်ဘုရင်ခံက ရှမ်းပြည်စော်ဘွားများအား ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်ကို ပင်လုံညီလာခံအတွင်း စော်ဘွားများနှင့် လူထုခေါင်းဆောင်များ ပူးပေါင်း၍ အောင်မြင်စွာ တိုက်ဖျက်ခဲ့သည်။

ပဒေသရာဇ်ကောင်စီဟောင်းအစား စော်ဘွားတဝက်၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်တဝက် ပါဝင်သော ရှမ်းပြည်ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုရှမ်းပြည်ကောင်စီကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန် စော်ဘွားများ ကောင်စီက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်များ ကောင်စီ

- ၁။ ထိုကောင်စီကို ရှမ်းပြည်နယ်များ ကောင်စီစု ခေါ်တွင်စေရမည်။
- ၂။ ကောင်စီတွင် စော်ဘွားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လူထုကိုယ်စားလှယ်များ ညီတူညီမျှ ပါဝင်စေရမည်။ (စော်ဘွား ၃၃ ဦးနှင့် လူထုကတင်မြှောက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များ ၃၃ ဦး)
- ၃။ ယခု လောလောဆယ် အရေးများအတွက် လူထုကိုယ်စားလှယ်များ အရည်အချင်းလိုက်၍ တင်မြှောက်ရန်၊ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်သည့် အခါတွင် အဓိကအချက်မှာ လူဦးရေအလိုက် ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။
- ၄။ ကောင်စီတွင် တက်ရောက်ရန် လူထု ကိုယ်စားလှယ်များ တင်မြှောက်ရေးကို ယခုလက်ရှိ လူထု ကိုယ်စားလှယ်များသို့ လွှဲအပ်၍ လက်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်များက ရှမ်းပြည်နယ်၏ အကျိုးစစ်စစ်ကို စိတ်ဝင်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ခေါ်ယူ၍ အကြံဉာဏ် အကူအညီ တောင်းယူနိုင်သော အာဏာများ ထားရှိစေရမည်။
- ၅။ ဤကောင်စီကို အောက်ပါ အာဏာများ အပ်နှင်းထားရမည်။ (က) ဥပဒေပြုအာဏာ၊ (ခ) အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာနှင့် (ဂ) ဘဏ္ဍာရေးအာဏာ။
- ၆။ ကောင်စီ ဝင်များထဲမှ အမှုဆောင် ၈ ဦး (စော်ဘွား ၄ ဦး၊ လူထုကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦး) ရွေးချယ်၍ ရှမ်းပြည်အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနများအားလုံးကို ၎င်းအမှုဆောင် အဖွဲ့မှ ဦးစီးတာဝန်ယူရန်။
- ၇။ အပိုင်း ၃ နှင့် ၄ အရ ရည်ရွယ်ထားသည့် ကောင်စီနှင့် အမှုဆောင်အဖွဲ့ မပေါ်ပေါက်လာမီ အချိန်အတွင်း လက်ရှိ ရှမ်းစော်ဘွားများ ကောင်စီ အမှုဆောင်အဖွဲ့နှင့် လူထုကိုယ်စားလှယ် ၂ ယောက်တို့ ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်သွားရန်။
- ၈။ ရှမ်းပြည် ပဒေသရာဇ်ဘဏ္ဍာတော် ရံပုံငွေကိုပြန်လည်ထားရှိ၍ အမှုဆောင်အဖွဲ့၏ ဘဏ္ဍာရေးအာဏာအတွင်းရှိစေရမည်။

(ပုံ) ခွန်ပန်းစိန် (ဥက္ကဋ္ဌ)
ရှမ်းစော်ဘွားများကောင်စီ
တောင်ကြီးမြို့၊ ၁၉၄၇ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်။

အထက်ပါ ၅ ၏ အဆက်၊ (ဃ) တရားစီရင်ရေး။
ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် ရှမ်းပြည်နယ် အတွင်း သီးခြား တရားလွှတ်တော် ရှိစေရမည်။

အထက်ပါ ၆ ၏ အဆက် အဖွဲ့ဝင် ၈ ယောက်မှာ များသည်ဟု ယူဆလျှင် အရေးကြီးသောဌာန ၄-၅ ဌာနမျှနှင့် စတင် ဆောင်ရွက်သွားရန်။

(ပုံ) ခွန်ပန်းစိန် (ဥက္ကဋ္ဌ)
ရှမ်းပြည်နယ်များ ကောင်စီ
ခေတ္တ - မေမြို့၊ ၁၉၄၇ခု၊ ဧပြီလ ၂၁ ရက်။

ဗမာပြည်တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်သို့ ရှမ်းပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ စေလွှတ်ရန်ကိစ္စအတွက် စော်ဘွား ၃၃ ဦး၊ လူထုကိုယ်စားလှယ် ၃၃ ဦးပါဝင်သော ထိုရှမ်းပြည်ကောင်စီမှ ရွေးချယ်ခန့်ထားရန် သေဘာတူညီကြပြီး၊ နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေး ကော်မတီတွင် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်၌ ပါဝင်ပုံ နည်းလမ်းနှင့် ရှမ်းပြည်၏ လိုးလားချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း တင်ပြရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများသို့ နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေး ကော်မရှင်က အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းသည့် အခါ အောက်ပါ တိကျမှန်ကန်သော အချက်အလက်များ ကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားစေရန် ရှမ်းပြည်နယ်များက လိုလားပါသည်။

(၁) ရှမ်းပြည်သည် လာမည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲမည်၊ ကိုယ်စားလှယ်များကို ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီက လူဦးရေအလိုက် တင်မြှောက်မည်။

(၂) တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်အတွင်းတွင် ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံသော မဲအားစုကို အတိအကျ မရရှိဘဲ ရှမ်းပြည်နှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း၊ သို့မဟုတ် နောင်အနာဂတ်ကာလတွင် ပြဋ္ဌာန်းမည့် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ရှမ်းပြည်အား ထိခိုက်စေမည့် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်းများကို မပြုရ။

- (၃) မြန်မာပြည်မနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ပြည်ထောင်စု စနစ်မူအရ ဖြစ်စေရ၍
- (က) တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးနှင့် အဆင့်အတန်း။
- (ခ) ရှမ်းပြည်အတွက် ရာခိုင်နှုန်းပြည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး။
- (ဂ) လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့်နောက် အချိန်မရွေး ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်နိုင်ခွင့်ရှိ စေရမည်။

(၄) ရှမ်းပြည် တပြည်တည်းနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်သည့် အများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကို အားလုံးက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။

- ဥပမာ
  - (က) ကာကွယ်ရေး။
  - (ခ) နိုင်ငံခြားနှင့် ပြည်ပရေးရာကိစ္စများ။
  - (ဂ) မီးရထား၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း။
  - (ဃ) ဒင်္ဂါးသွန်းခတ်ရေးနှင့် ငွေစက္ကူ ထုတ်လုပ်ရေး။
  - (င) အကောက်တော်။
- အစရှိသည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်က ပြည်နယ်အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များ။

(၅) ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြရမည့် တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တရားဝန်ကြီးများကို ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ခန့်ထားခြင်းတို့သည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင် နယ်စပ်ဒေသ ဝန်ကြီးများ၏ သဘောတူညီမှုကို ရယူသည့် အစဉ်အလာတရပ် ထားရှိစေရမည်။

ရှမ်းပြည်၏ နမူနာအတိုင်း ကချင် ကိုယ်စားလှယ်များကလည်း ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီကြသည့်အလျောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့မှ ၂၇ ရက် နေ့အထိ ပညောင်ရွှေမြို့၊ ပညောင်ရွှေ စော်ဘွားကြီး၏ ဟောတွင် ကျင်းပသော တောင်တန်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဦးစီးအဖွဲ့ချုပ်၏ ညီလာခံမှ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုကြသည်။

(၁) တောင်တန်းဒေသမှာ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ စေလွှတ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များကို လူမျိုးဘာသာမရွေးဘဲ ပညာအရည်အချင်းကိုသာ အဓိကထား၍ ပြည်နယ်ကောင်စီများက အချိုးကျ ရွေးချယ် စေလွှတ်ရန်။

(၂) မြန်မာပြည် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်တွင် လူဦးရေအလိုက် ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်၍ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် သို့သော် သီးခြားဒေသတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်သော ကိစ္စများတွင် ထိုဒေသမှ ကိုယ်စားလှယ်များအနက် သုံးပုံ နှစ်ပုံမဲများကို မရရှိဘဲ မည်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မှ ချမှတ်ခြင်း မပြုရ။

- (က) အားလုံးအတွက် တန်းတူညီမျှ အခွင့်အရေး။
- (ခ) တောင်တန်းဒေသ ကိုယ်စားလှယ်များ အားလုံးအတွက် ပြည့်ဝသော ပြည်တွင်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး။
- (ဂ) လွတ်လပ်ရေး ရရှိပြီးသောအခါ အချိန်မရွေး ဗမာပြည်မမှ ခွဲထွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး။

(၃) နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များနှင့် စာချုပ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားသို့ ပို့သော သံတမန်များ ခန့်ထားခြင်း စသည်တို့ကို တောင်တန်း ပြည်နယ်များအား ရှေးဦးစွာ တိုင်ပင်ပြီးမှ ပြုလုပ်ရမည်ဟု လာမည့် မြန်မာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ရေးသားထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းရန် ဆုံးဖြတ်သည်။

(၄) ကာကွယ်ရေး စသည့် ပြည်နယ်အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များတွင် မြန်မာမဲ ဘယ်မျှပင် များစေကာမူ တောင်တန်းဒေသ ကိုယ်စားလှယ်များကို မဲများရာစုက ထောက်ခံချက်မရဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း မပြုရ။

(၅) တောင်တန်းဒေသ၏ အခွင့်အရေးများကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်သော နည်းအားဒေသများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို ထို ဒေသများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံသော မဲများ အများစုကို မရရှိဘဲ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း မပြုရဟု ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

(၆) အခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ခြင်း၌ ကွဲလွဲမှုရှိက ထိုကိစ္စကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန် ရန်ကုန်မြို့ရှိ တရားလွှတ်တော်သို့ တင်ပြ၍ တရားဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အခြား တရားဝန်ကြီးနှစ်ဦး ပါဝင်သော တရားခွင်က ဆုံးဖြတ်ပေးရမည်။

(၇) ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် မြန်မာပြည်ဝန်များသည် တောင်တန်းဒေသ ဝန်ကြီးများ၏ အရေအတွက်ထက် မပိုစေရ။

- ဘာသာစကားနှင့် ဓလေ့ထုံးစံ ကွဲလွဲခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲခြင်းများကို တွေ့ကြုံရသော ချင်းအမျိုးသားများအတွက် အထူးအခွင့်အရေး။
- တရားလွှတ်တော်ချုပ်။

တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားဝန်ကြီးများကို ခန့်အပ်ထားခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွေးချယ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင် နယ်စပ်ဒေသ ဝန်ကြီးများ၏ သဘောတူညီမှုကို ရယူသည့် အစဉ်အလာတရပ် ထားရှိရမည်။

နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေး ကော်မရှင်သည် မေမြို့၌ စစ်ဆေးသည့်အခါ ရှမ်းပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ၁၀ ဖွဲ့၊ ဗန်းမော်နှင့် မြစ်ကြီးနား ဒီစကြိုက်များမှ ကချင် ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ ၈ ဖွဲ့နှင့် ချင်းတောင်တန်း ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ ၁၀ ဖွဲ့ အနက် အများစုတို့သည် အထက်ဖော်ပြပါ ညောင်ရွှေဟောတွင် ကျင်းပခဲ့သော တောင်တန်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဦးစီးအဖွဲ့ချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက် သဘောထားအတိုင်း အစစ်ခံခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် စုံစမ်းရေး ကော်မရှင် အစီရင်ခံစာအပိုင်း ၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ နယ်စပ် ဒေသများ၏ အနာဂတ်အရေး၊ ရှမ်းပြည်နှင့် ကချင်တောင်တန်းမှ သက်သေများသည် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော ဗမာပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းရန် အပြင်းအထန်လိုလားကြကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ မိမိတို့ ပြည်နယ်များအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ရရှိရန်သမ္မု ရရှိရန် ဆန္ဒရှိကြောင်း၊ သို့သော်လည်း အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဌာနအချို့ကို ပြည်ထောင်စုသို့ လွှဲအပ်ရန် သဘောတူညီကြကြောင်း။

တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်သို့ ရှမ်းပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၂၅ ဦး စေလွှတ်ရမည် ဖြစ်ရာ ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေ သတ်မှတ်ပါသည်။

- ၁။ စော်ဘွား ၁၁ ဦး
- ၂။ လူထုကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦး
- ၃။ ကိုးကန့်နယ်ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦး
- ၄။ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ ကချင်အမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦး
- စုစုပေါင်း ၂၅ ဦး

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်ကို ရန်ကုန်မြို့၌ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်မကျင်းပမီ တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်တွင် အခြေခံထား၍ စဉ်းစားနိုင်ရန် ဖဆပလ ပဏာမညီလာခံက အခြေခံ ဥပဒေမူကြမ်းတခု ရေးဆွဲခဲ့သည်။

အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲရန် အဆို ၁၄ ချက်ကို ပြဋ္ဌာန်းကြသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက် အဆိုအပိုဒ် ၃ တွင် ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်များ၏ အဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

၃။ (၁) အောက်ပါအင်္ဂါ လက္ခဏာအားလုံးနှင့်သော်၎င်း၊ အချို့နှင့်သော်လည်း၎င်း ပြည့်စုံ၍ (ခ) (ဂ) (ဃ) (င) တို့၌ ဖော်ပြထားသောနယ်မြေများသည် ဤတိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်၍ နောင်အခါ နိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ထိုသို့ဆုံးဖြတ် သတ်မှတ်သော တရားဥပဒေနှင့်အညီ 'ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်' အဆင့်အတန်းကိုဖြစ်စေ၊ 'ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပြည်နယ်' အဆင့်အတန်းကိုဖြစ်စေ၊ လူမျိုးစုပြည်နယ် အဆင့်အတန်းကိုဖြစ်စေ ရရှိရမည်။

အင်္ဂါလက္ခဏာများကား

၁။ ပထဝီ အနေအထားအရ နယ်နိမိတ် အထင်အရှားရှိခြင်း။ ၂။ မြန်မာစကားနှင့် မတူသော ဘာသာစကား တမျိုးတည်းရှိခြင်း။ ၃။ ယဉ်ကျေးမှု တမျိုးတည်းရှိခြင်း။ ၄။ ရာဇဝင် အစဉ်အလာ တမျိုးတည်းရှိသော လူစုရှိခြင်း။ ၅။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးနှင့် စီးပွားရေး လုံလောက်မှုတို့ ရှိသော လူစုရှိခြင်း။ ၆။ လူဦးရေ အတော်အတန်ရှိခြင်း။ ၇။ သီးခြား ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင် တခုအဖြစ်ဖြင့် မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင် ထင်ရှားချက်အတိုင်း နေလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်းတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက် အဆိုတွင် ဖော်ပြထားသော (၁) ပြည်ထောင်စုနယ်။ (၂) ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရ ပြည်နယ်။ (၃) လူမျိုးစု ပြည်နယ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဖဆပလ ပဏာမ ညီလာခံ အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းတွင် အသေးစိတ် ရေးဆွဲဖော်ပြထားသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၁၄ တွင်ကြည့်ပါ)

ပြည်နယ်အဆင့်အတန်း ခွဲခြမ်းသတ်မှတ်ရာ၌ ဗမာပြည်ထောင်စု ပြည်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းမည်ကို တိကျစွာ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက် အဆိုအပိုဒ် (၃) အရဆိုလျှင် ဗမာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်တို့သည် ပြည်ထောင်စုနယ် အဆင့်အတန်းသို့ ပါဝင်မည်ဟု ယူဆရပေသည်။

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် ညီလာခံတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက အခြေခံညွှန်းကြားချက် အဆို ၇ ချက် တင်သွင်းခဲ့သည်။

ဦးအောင်ဆန်း၏ ညွှန်ကြားချက် ၇ ချက်

(လွတ်လပ်သည့် အချုပ်အချာ အာဏာပိုင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် ရေးဆွဲရမည့် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် လမ်းညွှန် ပြဋ္ဌာန်းချက်)

တောင်တန်း ဒေသ များနှင့် ကရင်နီ နယ်များ အပါအဝင် ဖြစ်သော မြန်မာ နိုင်ငံတော်သူ နိုင်ငံတော်သား တို့၏ ကိုယ်စားလှယ် များသည် တိုင်းသူ ပြည်သား တို့၏ အာသိသ ဆန္ဒနှင့် လျော်ညီစွာ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေကို စီစဉ် ရေးဆွဲရန် အလို့ငှာ၊ စုံညီ စုဝေး ကြလျက် အောက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များကို ချမှတ် ကြကြောင်း။

(၁) နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေသည် မြန်မာ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်ဟု ခေါ်တွင် စေသော လွတ်လပ်သည့် အချုပ်အချာ အာဏာပိုင် သမ္မတ နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ဖြစ်စေ ရမည်။ ထို့ပြင် -

(၂) ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတွင် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေက သတ်မှတ် ဖော်ပြသည့် တသီး ပုဂ္ဂလ ပြည်နယ်များ ပါဝင် စေလျက်၊ သို့ သတ်မှတ် ဖော်ပြသည့် တသီး ပုဂ္ဂလ ပြည်နယ် များသည် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် သတ်မှတ် ဖော်ပြ ထားသည်နှင့် အမျှ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာ ရရှိ စေရမည်။ ထို့ပြင် -

(၃) အချုပ်အချာ အာဏာပိုင် လွတ်လပ်သော သမ္မတ မြန်မာ နိုင်ငံတော်နှင့် တကွ၊ အပါအဝင် ဖြစ်သည့် ပြည်နယ် များနှင့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း အားလုံး တို့၏ အခွင့်အာဏာ ဟူသမျှ တို့သည် တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ ထံမှ သက်ဆင်း စေရမည်။ ထို့ပြင် -

(၄) ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်၏ တိုင်းသူ ပြည်သား မှန်သမျှသည် လူမှုရေးရာ၌ လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးရာ၌ လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးရာ၌ လည်းကောင်း၊ တရား မျှတမှု ရှိစေလျက် အဆင့်အတန်း အခွင့်အရေးနှင့် ဥပဒေ သက်ရောက်မှု တို့တွင် ဆူကြူ နိမ့်မြင့် မရှိ၊ ပကတိ တူညီ စေရမည်။ တရား ဥပဒေနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ အများ ပြည်သူတို့ စောင့်စည်း အပ်သော အကျင့် သိက္ခာနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ မဆန့်ကျင် သမျှ လွတ်လပ်စွာ ကြံစည်ပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်၊ စည်းရုံးပိုင်ခွင့်၊ ပြုမူ ဆောင်ရွက် ပိုင်ခွင့်တို့ ရရှိ တည်မြဲ စေရန် အတွက် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် အခိုင်အလုံ သတ်မှတ် ထားရှိ စေရမည်။ ထို့ပြင် -

(၅) ဤဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် လူနည်းစုများ အဖို့ လုံလောက်သော ကာကွယ်ချက်များ ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားရှိ စေရမည်။ ထို့ပြင် -

(၆) လွတ်လပ်သော အချုပ်အချာ အာဏာပိုင် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေတို့ တပေါင်း တစည်းတည်း တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေးကို လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံ၏ ကြည်း၊ ရေ၊ လေ တို့ကို အချုပ်အချာ စိုးမိုး အုပ်ချုပ် ပိုင်ခွင့်ကို လည်းကောင်း၊ တရား ဓမ္မနှင့် တကွ ပြည်ထောင်စု ချင်းချင်း ဥပဒေ အရ ထိန်းစောင့် ထားရှိ စေရမည်။ ထို့ပြင် -

(၇) ရာဇဝင်တွင် ထင်ရှား ခဲ့သော ဤ မြန်မာ နိုင်ငံတော်သည် ကမ္ဘာတွင် မိမိ၏ ဂုဏ် ကြက်သရေနှင့် လျော်စွာ ရသင့် ရထိုက်သော အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ရှိ စေရမည့် အပြင် လူသတ္တဝါ တို့၏ တိုးတက်ရေးနှင့် ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ ပြည့်ဝရေး တို့ကို တာဝန် အလျောက် စေတနာဖြင့် အစွမ်းကုန် ဖြည့်စွမ်း ထမ်းရွက်ကာ ပြည်ထောင်ချင်းချင်း ဆိုင်ရာ တရား ဓမ္မနှင့် ကျင့်ဝတ် သိက္ခာကို အခြေခံ ပြု၍ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ရှေ့ရှုလျက် နိုင်ငံတကာ တို့နှင့် မိတ်ဝတ်မပျက် တွဲဘက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို ခိုင်မြဲသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စောင့်ထိန်း တော့အံ့။

ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားချက် အဆို အပိုဒ် (၂) တွင် ယေဘုယျ သဘောကိုသာ ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဖဆပလ ပဏာမ ညီလာခံက ရေးဆွဲထားသော အခြေခံ ဥပဒေကြမ်းကို တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်က ဆွေးနွေးရန် အခြေခံ စာတမ်း (As A Basis For Discussion.) အဖြစ် လက်ခံရန် တင်သွင်းခဲ့ရာ ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်များအား အဆင့်အတန်း ခွဲခြားရန် ကြံရွယ်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အမှူးပြုသော တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ရုတ်တရက် လုပ်ကြံခံလိုက်ရသည်။ တတိုင်းတပြည်လုံး ယူကျုံးမရ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲခဲ့သည်။ သွေးချင်းသားချင်း ညီအကိုများ ပို၍ သွေးစည်း ညီညွတ်ရမည့် အခြေသို့ ရောက်ခဲ့သည်။

နယ်ချဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များထံ လာရောက်၍ ဗမာပြည် အခြေအနေ ဆိုးနေသည်။ မိမိတို့ဒေသ ပြန်သွားရင် ကောင်းမည်။ ဗမာပြည်မနှင့် မပူးပေါင်းဘဲ သီးခြားနေလျှင် နယ်စပ်ဒေသ တိုးတက်ရေးအတွက် အထူးထောက်ပံ့ငွေ လိုသမျှ ထုတ်ပေးမည် စသည်ဖြင့် ဖြားယောင်း၍ သွေးခွဲရန် ကြိုးစားကြသေးသည်။

ဗမာပြည်မနှင့် မကွဲမကွာ ပူးတွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးယူရန် သန္နဋ္ဌာန် ချထားသော ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များသည် နယ်ချဲ့၏သွေးခွဲမှုကို လက်မခံ။ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ ဆက်လက်ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်သို့ တက်ရောက်လာသော ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များသည် (၁) နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံ နုနယ်ခြင်း၊ (၂) ဥပဒေပြုမှု လုပ်ငန်းများ နားမလည်ခြင်း၊ (၃) တနစ်အတွင်း လုံးဝလွတ်လပ်ရေးအတွက် ဇောကြီးနေခြင်း၊ (၄) အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးကုန်၍ အချင်းချင်း သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကို ဆန္ဒပြင်းပြ နေခြင်းတို့ကြောင့် အခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စကားလုံးများကို ခပ်ပေါ့ပေါ့ပင် လက်ခံခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပြောကြားသည့်အတိုင်း ဥပဒေ စကားလုံးထက် စိတ်ဓာတ်ကို ယုံကြည် ကိုးစားခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေး ရရှိပြီးသည့်နောက် သွေးချင်းသားချင်းတွေ ဥပဒေ စကားလုံးတွေကိုသာ အတိအကျ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ခြင်း၊ အကြပ်ကိုင်ခြင်းများ ပြုအပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေအကြမ်း ရေးဆွဲပြီးသည့်နောက် တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်သို့ အတည်ပြုရန် တင်သွင်းသည့်အခါ အခြေခံ ဥပဒေကြမ်း အကြံပေး အရာရှိ ဦးချန်ထွန်းက အခြေခံဥပဒေမူများနှင့် ပတ်သက်၍ (၁) ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်၊ (၂) အာဏာ ခွဲဝေနည်း၊ (၃)ဥပဒေပြု ဌာန၊ (အုပ်ချုပ်ရေးဌာန၊ တရားစီရင်ရေးဌာနများ၊ စီမံဖန်တီးပုံ စသည့် အချက်ကြီး ၃ ချက်ကို အခြေတည်၍ ရှင်းလင်း ပြောပြခဲ့သည်။)

ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးချန်ထွန်းက "ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် အစိုးရတဖွဲ့တည်းထားတဲ့ အစိုးရတဖွဲ့တည်းကနေပြီး အုပ်ချုပ်တဲ့ (Unitary) ဆိုတဲ့ နိုင်ငံသားဆိုတာ အစီရင်ခံရန်ပါတယ်။" အဲသည်ကိစ္စမှာလဲ ကျွန်တော်တို့ ယခုလက်ရှိ အခြေအနေများကို ထောက်ထားသောအားဖြင့် အစိုးရ တဖွဲ့တည်းက အုပ်ချုပ်တာ ဘယ်လောက်ဘဲ ကောင်းတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ယုံကြည်စေကာမူ ယခုအချိန်မှာဖြစ်လျှင် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံမျိုးကိုသာလျှင် ဖွဲ့စည်းဘို့ရာ ဖြစ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ ညွှန်ကြားချက် အဆိုမှာလည်း သည်အတိုင်းဘဲ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ တာကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်တို့ ယခုရာထူးတဲ့ နိုင်ငံကြီးဟာ ဖြစ်လျှင် ပြည်ထောင်စုများနှင့် မတူကြောင်း နယ်စပ်ဒေသများနှင့် ဗမာ ပြည်မသည် လူဦးရေအားဖြင့်၎င်း၊ အကျယ် အဝန်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေအားဖြင့်၎င်း၊ နိုင်ငံရေးနိးကြားမှု အခြေအနေအားဖြင့်၎င်း၊ တူညီခြင်း မရှိသည့် အတွက် ဗမာပြည်မအား ပြည်နယ် တနယ်အဖြစ် သီးခြား မဖွဲ့စည်းဘဲ ဗဟို ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် တပေါင်း တစည်းတည်း ဖွဲ့စည်းထားရကြောင်း" ဆက်လက်၍ ရှင်းပြခဲ့လေသည်။

အာဏာခွဲဝေရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးချန်ထွန်းက "သည်ကိစ္စမှာလည်း လက်ရှိ ကမ္ဘာ့ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတွေကို ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ပါတယ်။ စိစစ်ပါတယ်။ ရှိတာက အမေရိကန်ရှိတယ်။ ဆွီဇာလန်ရှိတယ်။ ဩစတြေးလီးယား ရှိတယ်။ သည်သုံးပြည်ထောင်စု ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်နိုင်ငံတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က (Extreme Type of Federation) ဘယ်လိုပြည်ထောင်စု ဖြစ်ပုံမျိုးလဲဆိုလျှင် အားလုံးနိုင်ငံတွေပေါ်မှာ ရှိတဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာတွေဟာ ပြည်နယ်တွေထဲမှာထားပြီး ဗဟိုကို သင့်လျော်ပြီ ထင်တဲ့အာဏာ အခွင့်အရေးလောက်ကို ခွဲပေးထားပါတယ်။ ကျန်ကျန်သမျှ အာဏာတွေကို ပြည်နယ်တွေက ချုပ်ကိုင်ထားပါတယ်။ (Moderate Type of Federation.) အလယ်အလတ်စားဖြစ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံက ကနေဒါ ပြည်ထောင်စု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စုက အားလုံးအာဏာကို ကိုင်ပြီးတော့မှပြည်နယ်ကို အာဏာလွှဲပေးတဲ့စနစ်ဟာ အလယ်အလတ်ဖြစ်ပါတယ်။"

“အဲသည်တော့ ကျွန်တော်တို့ခန့်ခွဲပုံက ကနေဒါနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူတယ်လို့ ဆိုရပေမယ်။ လုံးလုံးရားရားတော့ သူတို့လို မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် အကျဉ်းရုံး ပြောရမည်ဆိုလျှင် ပြည်နယ်တွေအတွက် ကျွန်တော်တို့က အာဏာ သတ်မှတ်ပြီးတော့ အတိအကျ ဖော်ပြထားပါတယ်။ အာဏာတွေ ပေးထားပါတယ်။ ကျန်တာတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဗဟိုကဘဲ သင့်တော်သလို စီမံသွားဘို့ရာ ဖြစ်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှင်းလင်းခဲ့သည်။

ဦးချန်ထွန်း ရှင်းလင်းတင်ပြစဉ်က ဥပဒေပြုစာရင်းများမှာ (၁) ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြု စာရင်း၊ (၂) ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်း၊ (၃) ပြည်ထောင်စု ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်း (Concureent Legislative List.) ဟူ၍ စာရင်းသုံးမျိုး ရှိခဲ့ရာ နောက်ဆုံး အခြေခံဥပဒေ အချောကိုင်သည့် အခါတွင် (၁)နှင့် (၂) သာလျှင် ကျန်ရှိတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးချန်ထွန်း ရှင်းလင်းသကဲ့သို့ ကနေဒါနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ သည်မဟုတ်ဘဲ လုံးလျား တူနေပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးကုန်၍ ကြေကွဲဝမ်းနည်း ဖြစ်နေသည်လည်းတကြောင်း၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ချထားပေးသွားသည့် လမ်းစဉ်အတိုင်း လွတ်လပ်ရေး ဆောလျင်စွာ ရယူလို၍လည်း တကြောင်း၊ လွတ်လပ်ရေး ရရှိပြီးသည့်နောက် သွေးချင်းသားချင်း အချင်းချင်း မူးတင်း ပဲတင်း ဈေးဆစ် အကြပ်ကိုင်မှုများ လုပ်ကိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု မထင်မြင်ခဲ့ကြ၍တကြောင်း၊ (၁) ဗမာပြည်နယ် မဖွဲ့စည်းဘဲ ပြည်ထောင်စု တပေါင်းတစည်းတည်း ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်အဖို့ အဘယ်မျှ နှစ်နာမည်ကို မတွေးတောခဲ့ကြပေ။ (၂) ကနေဒါပုံစံအတိုင်း အာဏာခွဲဝေပေးခြင်းဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်သည် ဂုဏ်သိက္ခာကင်းမဲ့ကာ မျောက်လောင်းဘဝ ပြန်လည်ရောက်ရှိမည်ကိုလည်း နားမလည်ခဲ့ကြပေ။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ဘီလပ်ပါလီမန် မတိုင်မီ အခြေခံဥပဒေကြီး ပြီးစီးသွား၍ ဝမ်းသာနေကြသည်။ မကြာမီ အာဏာလွှဲပြောင်း၍ လွတ်လပ်ရေး ရတော့မည်ကို မြော်မှန်း၍ ပီတိလျှမ်းနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ကိုယ်စား တောင်ပိုင်းစော်ဘွားကြီးက အခြေခံဥပဒေကို လှိုက်လှဲစွာ ထောက်ခံ လိုက်ပေသည်။

အပိုင်း (၃)

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေကို ရှမ်းပြည်နယ် အနေဖြင့် လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရာတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် ချွတ်ယွင်းချက်များနှင့် အခက်အခဲများ

အခြေခံဥပဒေနိဒါန်း

နယ်စပ်ဒေသများ ဆိုသည်မှာ အောက်ကျနောက်ကျသလိုဖြစ်နေသည်။ လွတ်လပ်ရေးပူးပေါင်းယူရာတွင် ရှမ်းသည် ရှမ်းအနေဖြင့်၊ ကချင်သည် ကချင်အနေဖြင့်၊ ချင်းသည် ချင်းအနေဖြင့် ထောက်ခံသည်ဖြစ်၍ လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ မဖြစ်ပေါ်အောင် မြန်မာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်တို့အား သွေးခွဲခဲ့သည့် အင်္ဂလိပ်၏ စီမံကိန်းများ ပျက်ပြားရသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်စပ်ဒေသများဆိုသည့်အစား ရှမ်းပြည်၊ ကျချင်ပြည်၊ ကရင်ပြည်၊ ကယားပြည်နှင့် ချင်းပြည်တို့အပါအဝင်ဟူသော စကားရပ်ကို ထည့်သွင်းအပ်သည်။

ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်ဆိုသည်မှာ လွတ်လပ်သော ပြည်သူများတို့သည် အခြေအနေအရ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပြီး ပြည်များက ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးများတို့ကို ၎င်းတို့၏ပြည်များအတွင်း အုပ်ချုပ်၍ ပြည်အများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များကို ဗဟို အစိုးရအား အုပ်ချုပ်စေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြွင်းကျန်သော အာဏာများကို အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များကသာ သုံးနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးရာပညာ (Political Science) အရ ပြောရသော် ကနေဒါပြည်ကြီးကို ပြည်ထောင်စုစစ်စစ် မူအရ တည်ထောင်သည်ဟု မယူဆနိုင်။

၁၉၄၇ ခု၊ မေလအတွင်း ကျင်းပသော ဖဆပလညီလာခံတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဗဟိုကြီးကိုင် ပင်မပြည်ထောင်စု (Unitary State) ဖွဲ့စည်းရန် မသင့်လျော်ဟု အတိအလင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ် ကျဆုံးပြီးသည့်နောက် ၎င်း၏အကြံပေးချက်ကို မေ့လျော့ပစ်ကြသည်။

ရခိုင်နှင့် မွန်လူမျိုးတို့သည် ပြည်နယ်များကို တောင်းဆိုရာ၌ လက်ရှိ အခြေခံဥပဒေကို ကြိုက်၍ မဟုတ်ပါ။ ပြည်နယ်ရပြီးလျှင် ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်ကို တောင်းဆိုရန် အလားအလာရှိပါသည်။ ဗဟိုကော်မတီက သက်သေများကို ကြားနာ စစ်ဆေးသည့်အခါ ရခိုင်နှင့် မွန်များတို့သည် ဝင်ရောက်ဆွေးနွေးပြီး ရှမ်းပြည် အရေးဆိုချက်များကို လုံးဝ ထောက်ခံလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇဝင်နှင့် ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်ဟူသော သဘောတရားများကို ပိုမို လေးနက်စေရန်အတွက် ဤအခြေခံနိဒါန်းကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်သင့်သည်။

ပုဒ်မ-၈။ ။ ဥပဒေပုဒ်မ (၂၂၂) ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ဟူသော စကားရပ်ကို အဓိပ္ပါယ်ပိုင်းခြားဖော်ပြရာတွင် (ခ) အရ ပြည်နယ်၏ တစ်စိတ်တဒေသအဖြစ် မဖွဲ့စည်း မပါဝင်သော် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျန်နယ်မြေအားလုံးကို ဆိုလိုရာ ပုဒ်မ ၈ အရ မြန်မာပြည်မအတွက် အာဏာများသုံးစွဲရန် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရာရှိများကသာလျှင်သော်၎င်း၊ ထိုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရာရှိများ၏ အခွင့်အာဏာ အရသာလျှင်သော်၎င်း သုံးစွဲရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် ပြည်ထောင်စု အာဏာများကို မြန်မာပြည်မကသာ ကြီးကိုင်ထားသည်။ မြန်မာပြည်မအတွက်သာ ပိုမိုသုံးစွဲရန် အကျိုးသက်ရောက်နေသည်။

ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်ကို လက်ခံခဲ့သော် ဤပုဒ်မကို ပယ်ဖျက်ရမည်။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးများတွင် ပြည်နယ်များသည် ဤပုဒ်မကြောင့် တရားမျှတသော အခွင့်ရေးမရခဲ့ပေ။ ထိုအတွက် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရာ၌၎င်း၊ စီမံကိန်းများရေးဆွဲရာ၌၎င်း၊ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် ဘုတ်ကော်ပိုရေးရှင်းများ ဖွဲ့စည်းရာ၌၎င်း မြန်မာနိုင်ငံတော်တဝှန်းလုံးကိုခြုံ၍ မစဉ်းစားဘဲ ပြည်မကိုသာ အဓိကထား၍ စဉ်းစားခဲ့ကြလေသည်။ ပြည်နယ်များက ၎င်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးဆိုသည့်အခါ များမှသာ အခွင့်အရေး အချို့တို့ကို ရရှိခဲ့လေသည်။ လုံးဝရသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ပြည်နယ်အနေဖြင့် ဤအခွင့်အရေးများကို အလိုအလျောက် ရနိုင်ခွင့်၊ ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။

ဥပမာ၊ ဂျပန်စစ်လျော်ကြေးနှင့် ပတ်သက်၍ ၂ နှစ်ကျော်ကြာမှ စ၍ အရေးဆိုသဖြင့် ရှမ်းပြည်ကို အခွင့်အရေးအချို့ ပေးခဲ့သည်။ မူလစီစဉ်ချက်တွင် မပါ။ ရှမ်းပြည်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကော်ပိုရေးရှင်းကို ယခုမှပင် ပထစအစိုးရ၏ နားလည်မှု

သဘောထားကြီးမှုများဖြင့် (ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးဌာနက) ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခဲ့သည်။ ယခုမြန်မာပြည်မရှိ တိုင်းများများအတွက် အရေးပေါ် စီးပွားရေး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီးလျှင် လိုအပ်သောငွေများ ထုတ်ပေးရာ ဤစီမံကိန်းတွင် ပြည်နယ်များမပါဟု အတိအလင်း ဆိုထားသည်။ ပြည်နယ်များသည် ပြည်မနှင့်စာခဲ့သော် အဖက်ဖက်တွင် ချို့တဲ့မှုများ ရှိနေသည်ကို တနိုင်လုံး အသိဖြစ်ပါသည်။ ရိုးသားသော ပြည်ထောင်စုစိတ် ဓာတ်ရှိခဲ့သော် ပြည်နယ်များကို ပိုမို၍ စောင့်ရှောက်ရပေမည်။

ဤပုဒ်မ မရှိလျှင် မြန်မာပြည်သည် ပြည်နယ်တနယ်ဖြစ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့သော် အခြေခံ ဥပဒေက ပြည်နယ်များ အခွင့်အရေးများကို မည်မျှချုပ်ချယ်ထားသည်ကို လက်တွေ့ခံစားရပေမည်။

ရှမ်းပြည်အနေဖြင့် အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော မူလအခွင့်အရေးများ အားလုံးကို ကျေနပ်စွာ လက်ခံနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ လက်ခံသည့်အတိုင်း ရှမ်းပြည်၏ အခက်အခဲများ၊ ရှမ်းပြည် လူထုနှင့် အထူးပတ်သက်နေသော မူလ အခွင့်အရေးများကို ကိုယ့်ဝမ်းနာ ကိုယ်သာသိသဖြင့် ရှမ်းပြည်ကသာ စီမံခန့်ခွဲသင့်သည်။ စီးပွားရေး အနေဖြင့် အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်နေရာ ရှမ်းပြည်က ယခုအခါ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်ကျရောက်ပေပြီ။ အကယ်၍သာ အခွင့်အရေး ရရှိသဖြင့် စီးပွားရေး တိုးတက်လာကြသည့် အလျောက် အခွန် ဘဏ္ဍာတော်များလည်း တိုးတက်လာမည်ဖြစ်ရာ ရှမ်းပြည်သူလူထု တရပ်လုံးက မူလအခွင့်အရေးများကို ပိုမို ထုတ်ဖော်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ နိုင်ငံရေးပါတီတို့သည် ၎င်းတို့လက်သို့ ဒီမိုကရေစီ နည်းစစ်စစ်အရ အာဏာသိမ်းပိုက်ရန် ကြိုးစားအားထုတ်မည်မှာ နိုင်ငံရေး၏ ဓမ္မာတာပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတော်ဆိုသော စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ မရှင်းလင်းသည့်အတွက် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဝါဒ စသည်တို့ကို လက်ရှိအခြေခံဥပဒေအရ မဲဆန္ဒရှင် လူထုအား မယ်မယ်ရရ မိမိတို့၏ ဝါဒများကို ထုတ်ဖော်မပြောနိုင်။ ကတိများ မပေးနိုင်။ နိုင်ငံရေး သဘောတရားအားဖြင့် တပန်းရှုံးနေလေပြီ။ ရှမ်းပြည်၌ လုပ်သင့်သည့် ကိစ္စအရပ်ရပ်တို့ကို ရှမ်းပြည်ကောင်စီ ကျော်လွန်ပြီး ပါလီမန်မှ စကားဆိုရသည့် အဖြေကိုကား မလိုလားအပ်ပေ။

ရှမ်းပြည်ပြည်တွင်းရေးတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု မရှိသော ဝါဒကို ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့က လက်ခံသုံးစွဲနေရာ အရေးကြီးသော အာဏာများမှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံတွင်သာ တည်ရှိသဖြင့် ရှမ်းပြည်က မိမိကံကြမ္မာကို မိမိဖန်တီးရမည့် ကိစ္စအရပ်ရပ်အတွက် အခြေခံဥပဒေ အရ အာဏာမရှိသောကြောင့် ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိပေ။ ရှမ်းပြည် နိုင်ငံရေးအရ နိုင်ငံတော်ဆိုသော စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို လက်ခံရန် အလျှင်း မသင့်လျော်ပေ။

ပုဒ်မ -၉။ ။ ဤအခန်းနှင့် အခန်း ၃ ၊ အခန်း ၄ တို့တွင် နိုင်ငံတော်ဟူသော စကား၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ရှေ့နောက်စကားတို့ အဓိပ္ပါယ်ကို ထောက်၍ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်၏ အုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အာဏာကို၎င်း၊ ဥပဒေပြုမှု အခွင့်အာဏာကို၎င်း ဆိုလိုသည်။

အထက်ပါ ရှင်းလင်းချက်အရ ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေါ်လွင်စေရန် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံဥပဒေပြုစာရင်း၊ ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်းတို့နှင့် ညှိနှိုင်း ဖတ်ရှု ရပေမည်။ ဖတ်ရှုသော်လည်း မရှင်းလင်းလှပါ။ သို့ပါ၍ ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသော စကားရပ်သည် အဓိပ္ပါယ် မရှင်းလင်းသည့်အတွက် အခြေခံ ဥပဒေတွင် ပါရှိသည့် အရေးကြီးသော ပုဒ်မများကို အသုံးပြုရာ၌ ပြည်နယ်များနှင့် မသက်ဆိုင်သည့်အနေ ရောက်နေသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်မှ ရသင့်သည့် အခွင့်အရေးများကို အကြီးကျယ်ဆုံး ရှုံးနစ်နာလျက်ရှိခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စကားရပ်များမှာ ရှင်းသင့်သလောက်ရှင်းသော်လည်း မြန်မာစကားရပ်ဖြစ်သော ‘နိုင်ငံတော်’သည် ပြည်နယ်ကိုဆိုလိုသည်ဟု သဘောမပေါက်၊ နိုင်ငံတော် စကားရပ်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေဖြင့် လိုတမျိုး၊ မလိုတမျိုး အဓိပ္ပါယ်ပြန်နေသဖြင့် မူလ အခွင့်အရေး ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် ပြည်နယ်များက အာဏာမရှိသည့်သဘော သက်ရောက်နေသည်။ ဥပမာ ပုဒ်မ ၄၂၊ ၄၃၊ ၄၄ တို့ကို ပြည်နယ်က မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။ ထို့ပြင်

အချို့နေရာများတွင် နိုင်ငံတော်ဟူသော စကားသည် ပြည်နယ်နှင့် ဆိုင်သလား။ ပြည်မနှင့်ဆိုင်သလား၊ ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆိုင်သလား ဟု အဓိပ္ပါယ်မကွဲပြား ဖြစ်နေသည်။

ပုဒ်မ ၂၃ (၄)နှင့် (၅) တွင်ပါသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို တတိယ ဇယားစာရင်း-၁။ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြု စာရင်း ၅၊ အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ ၄ အရ ရှမ်းပြည်နယ်သည် အဆိုပါ အခွင့်အရေးများကို သုံးပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိ၊ ထိုအခွင့်အာဏာ မရှိသဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထူထောင်ရေးသည် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် မဆိုင်သလို ဖြစ်နေပေသည်။

ပုဒ်မ- ၂၃ ။ ။ ပုဒ်မ ၂၃ (၃) ၂၃ (၄) ၂၃ (၅) တို့တွင် ဖော်ပြထားသော စီးပွားရေး အာဏာများမှာ ပြည်နယ်အဖို့ မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။

တတိယ ဇယားစာရင်း-ခ၊ ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြု စာရင်း ၅၊ အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ ၄ အရ ရှမ်းပြည်နယ်သည် အဆိုပါအခွင့်အရေးများကို သုံးပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိ။

အထက်ပါအပိုဒ်များကို ဤဥပဒေအရ ခြုံ၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်သည် ၎င်း၏ကိစ္စ အတွက် ပစ္စည်းရယူနိုင်ခွင့် မရှိ။ ရယူခဲ့လိုသော် ရှမ်းပြည် ဝန်ကြီးဌာနကသာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အနေဖြင့် အာဏာပြည့်ဝသဖြင့် လိုအပ်သော အမိန့်ပြန်တမ်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။ အလုပ်သဘောအားဖြင့် ရှမ်းပြည်သည် ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ရယူခဲ့သော် သာမန်သူများနည်းတူ အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရသဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာမှ ထိခိုက်ပေမည်။ ဥပဒေအရ ဆိုလျှင် ရှမ်းပြည်သည် မည်သည့်ကိစ္စတွင် ပြည်မ၏ သဘောတူမှု မရဘဲ မိမိသဘောအလျောက် လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့် မရပေ။

ပြည်ထောင်စု အစိုးရဌာနများက ရှမ်းပြည်ရှိပစ္စည်းများကို ရယူရာ၌မူ ပြည်ထောင်စု အာဏာများကိုသုံးစွဲပြီး ပြည်နယ်အစိုးရအား တိုင်ပင်ရန်မလိုဟူသော ယူဆချက်အရ မတိုင်ပင်ဘဲ သိမ်းယူလေ့ရှိသဖြင့် ပြည်နယ်အစိုးရအား အရေးမထားရာ ရောက်နေပေသည်။

ဥပမာ ‘လောပိတ’ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြိုးများကို ရှမ်းပြည်မှ ဖြတ်၍ အထက်မြန်မာပြည်သို့ ဆက်သွယ်ရာ၌ ဓာတ်ကြိုးတိုင်များ ဆောက်ရန် မြေများကို သိမ်းယူခဲ့လေသည်။ ထိုမြေများအနက် လူထုက တောရှင်းထားသောမြေများကို သိမ်းယူရာ၌ လျော်ကြေးပေးသည်ဟု မသိရပေ။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ အနေဖြင့်လည်း ရှမ်းပြည်ကို အသိမပေးခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်သူပြည်သား အချို့တို့မှာ ၎င်းတို့၏ နစ်နာမှုများကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအား တိုင်တမ်းခဲ့ကြလေပြီ။ ဤကဲ့သို့သော ဥပမာ အမြောက်အမြား ရှိပါသည်။

ရှမ်းပြည်အစိုးရပိုင် ပစ္စည်းများကိုပင် ပြည်ထောင်စုဌာနများ၏ သဘောအရ သိမ်းပိုက်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဆိုပြီး သိမ်းယူနိုင်ပါက ရှမ်းပြည်လူထုအတွက် ပြောရန်ပင် မလိုတော့ပါ။ အရေးကြီး အဖိုးတန်လှသည့် အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၂၃ (၁)မှာ ရှမ်းပြည်အတွက် အဓိပ္ပါယ်မရှိ အရေးမပါ အရာမရောက်တော့ပေ။

ပုဒ်မ ၃၀ (၁) (၂) နှင့် (၃)။ ။ အလွန်သင့်မြတ်သဖြင့် ‘မူ’ ကို လက်ခံနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရများမှာ အာဏာမရှိ။

‘နိုင်ငံတော်’ သည် မြေယာအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ ‘နိုင်ငံတော်’ သည် ပြည်မလော၊ ပြည်နယ်လော။ သို့မဟုတ် ပြည်မမြေယာအားလုံးကို ပြည်မပိုင်၍ ပြည်နယ်မြေယာ အားလုံးကို ပြည်နယ်အစိုးရက ပိုင်သလော။ ဥပဒေပြုစာရင်းနှင့် ညှိနှိုင်းဖတ်ရှုသော် ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသောစကားရပ်မှာ ပြည်မကိုသာ ဆိုလိုဟန်ဖြစ်နေပါ၏။ ဤအယူအဆမှန်ပါလျှင် ပြည်နယ်အစိုးရအတွင်းရှိ မြေယာတို့ပင် ပြည်မပိုင် ပစ္စည်းအဖြစ် သက်ရောက်နေပါတော့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင် မြေယာချထားရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို ရှမ်းပြည်နယ်က လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိ။ မြေယာများသည် ရှမ်းပြည်နယ်မြေ အရာတော်မြေများဖြစ်လျက်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်က မလုပ်နိုင်ဘဲ မြန်မာပြည်မက နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းများက မြေယာများချမှတ်ထားသည့်အတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်က ပြောပိုင်ခွင့်မရှိ လိုက်နာရမည့်သဘော ရှိနေသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင် မပြောပလောက်သော ဘိုးဘဝိုင်မြေ အနည်းငယ်ကလွဲ၍ ကျန်မြေများမှာ အရာတော်မြေများ ဖြစ်သည့်အလျောက် ရှမ်းတောင်သူ လယ်သမားများတို့သည် လယ်ယာ လုပ်ကိုင်ခွင့်သာရှိပြီး မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရှိပါ။ ထို့အတွက် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် နိုင်ငံပိုင်မြေ ပြုလုပ်ရန် အခက်အခဲ မရှိပါ။ ယခု လက်ရှိ ဥပဒေအရ လွတ်လပ်ရေး မရမီက ရှမ်းပြည်နယ် အနေဖြင့် ပိုင်ဆိုင်သော မြေများနှင့် ရှမ်းပြည်သူပြည်သားတို့အား မြေယာလက်လွှတ်မှုများမှ ကာကွယ်ထားသည့် မြေယာပိုင်ခွင့် စနစ် စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ရေး၊ မြေယာလွှဲပြောင်းခြင်း၊ မြေယာစွန့်လွှတ်ခြင်း၊ မြေယာဆက်ခံစေခြင်း စသည့် အခွင့်အရေးများကို ရှမ်းပြည်က ဆုံးရှုံးလျက်ရှိနေသည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်နယ်အနေဖြင့် တရားလွှတ်တော်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက် တောင်းဆိုရာ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

ရှမ်းပြည်တွင် လူဦးရေနည်းပြီး မြေက များနေသဖြင့် ရှမ်းပြည်နှင့် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတို့၏ သစ္စာစောင့်ထိန်းမည့် တောင်သူလယ်သမား အမြောက်အမြား အလိုရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ရှမ်းပြည် အနေဖြင့် ဥပဒေအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့် မရှိသည့်အတွက် နောက်နောင်အခါ မြေယာကို အကြောင်းပြုပြီး လူမျိုးရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပေသည်။

ပုဒ်မ - ၃၁။ ။ ပုဒ်မ ၃၁ အရ ချွတ်ယွင်းချက်မှာလည်း အထက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကို စောင့်ရှောက်ရာတွင် ရှမ်းပြည်နယ်အနေဖြင့် ဘာမျှ မလုပ်နိုင်ဖြစ်နေသည်။

ရှမ်းပြည်နယ် နမူတူ ဘော်သတ္တုတွင်းကြီး၌သာ အလုပ်သမားတို့သည် ဤပုဒ်မအရ ညွှန်ကြားထားသည့်အခွင့်အရေးများကို ရရှိကြကြောင်း၊ အခြား သာမန်အလုပ်သမားများမှာ မြန်မာပြည်မရှိ အလုပ်သမားများကဲ့သို့ ခံစားခွင့် မရကြပါ။ ရှမ်းပြည်နယ်က ၎င်းတို့အား စောင့်ရှောက်လိုသော်လည်း စောင့်ရှောက်ရန် အာဏာမရှိ။ အလုပ်သမားအရေး အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်လာလျှင် ရှမ်း ပြည်အနေဖြင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးမှ တပါး အလုပ်သမားများအတွက် လိုအပ်သော စောင့်ရှောက်မှုများကို မဆောင်ရွက်နိုင်။ ထိုအတွက် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရမှာ အလုပ်သမားလူထု၏ ရိုသေလေးစားမှုကို ခံယူဘို့ရန် လမ်းမပြင်ပေ။

ပုဒ်မ - ၉၁။ ။ ပုဒ်မ ၉၁ တွင် ဖော်ပြထားသော အာဏာများမှာ ပြည်နယ် ကောင်စီများအဖို့ မဟုတ်။ ပြည်နယ်များအတွင်း ဒေသဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရန် ပြည်နယ်ကောင်စီတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၉၂ နှင့် တွဲဖက်လျှင် ပုဒ်မ ၉၁ တွင် အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရက ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိ။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များသို့ အုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စ၊ ယဉ်ကျေးမှု ကိစ္စ၊ စီးပွားရေး ကိစ္စများအတွက် အာဏာများ လွှဲပေးရန်ကိစ္စကို ပါလီမန်ကသာ ဥပဒေပြုလုပ်ခွင့်ရှိသဖြင့် ရှမ်းပြည်အနေဖြင့် ကျေနပ်ဖွယ်ရာမရှိပေ။ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စကို ဒေသအဖွဲ့များသို့ ပြည်ထောင်စုပါလီမန်က လွှဲအပ်ပေးမည်ဆိုပါက ရှမ်းပြည်တွင် စင်ပြိုင် တတိယ အစိုးရ တီထွင်ရာသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ ယဉ်ကျေးမှု ကိစ္စဆိုရာ၌လည်း ရှမ်းပြည်၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ရှမ်းပြည်ထက် အခြားပြည်များက ပို၍ သိကျွမ်းနားလည်မှု မရှိနိုင်ပေ။ စီးပွားရေး တီထွင်ရာ၌လည်း ရှမ်းပြည်၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ရှမ်းပြည် အစိုးရသည် ရှမ်းပြည်လူထုအတွက် ရဲရဲတင်းတင်း သစ္စာရှိစွာနှင့် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပုဒ်မ ၉၁ အရ သုံးပိုင်ခွင့် အာဏာများကို ရှမ်းပြည်ကသာ သုံးပိုင်ခွင့် ရှိသင့်သည်။

ပုဒ်မ- ၉၂ (၃)။ ။ ဤပုဒ်မအရ ပြည်နယ်ကောင်စီများက မိမိတို့၏ နယ်မြေများကို၎င်း၊ အာဏာများကို၎င်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချ၍ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်သို့ ပြန်အပ်နိုင်သည်။ သို့သော် ပါလီမန်က ပြည်မ၏ နယ်မြေ တစ်စိတ်တဒေသကို၎င်း၊ အခွင့်အာဏာ တစ်စိတ်တဒေသကို၎င်း ပြည်နယ်များသို့ ခွဲဝေပေးနိုင်ခွင့် မရှိဖြစ်နေသည်။

ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်မှုကို လက်ခံခဲ့သော် ပြည်ထောင်စု ဗဟိုအစိုးရသည် ပြည်နယ်များနှင့် ပတ်သက်နေသည့် ကိစ္စရပ်များကိုသာ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိမည်ဖြစ်သည့် အလျောက် အဆိုပါ ကိစ္စများကို ဗဟိုအစိုးရက ချုပ်ကိုင်ထားရာ၌ အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ၏ သဘောတူညီမှု အရသာ ဖြစ်သင့်သည်။ အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ် တခုခုမှာ အခြားကျန်ပြည်များက သဘောမတူညီပါက ၎င်းတို့ နယ်မြေများ၊ သို့မဟုတ် အာဏာများကို စွန့်လွှတ်ခွင့် မရှိပေ။ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြု စာရင်းနှင့် ပြည်နယ်များ ဥပဒေပြု စာရင်းများကို နှိုင်းယှဉ်ခဲ့သော် ပြည်ထောင်စုမှ သိမ်းယူထားသော အာဏာများမှာ တဖက်စောင်းနင်း ဖြစ်နေပေသည်။ ပြည်နယ်များက လက်ရှိ အာဏာများကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရအား ပြန်အပ်မည်ဆိုပါက စာကလေး အမွှေးနှုတ်သည့်ပမာ အာဏာလက်မဲ့ဘဝသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ ယခု ဥပဒေပြု စာရင်းများအရ ပြည်နယ်များက ၎င်းတို့ ပိုင်ဆိုင်သည့် အခွင့်အာဏာများကို မည့်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပြန်အပ်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။

ပုဒ်မ ၉၃ အရ။ ။ ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြု စာရင်းတွင် သစ်တောကိစ္စ သတ္တုတွင်းကိစ္စ၊ ရေနံမြေကိစ္စ သတ္တုတူးဖော်ရေးကိစ္စ စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည် ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံက သုံးစွဲပိုင်ခွင့် ရှိသော အာဏာများကို သုံးစွဲရာ၌၊ ထိုသစ်တောများ သတ္တုတွင်းများ၊ ရေနံမြေများလုပ်ကိုင် သုံးစွဲစေရန် သော်၎င်း၊ အသုံးချစေရန် သော်၎င်း၊ လက်မှတ်ကို၊ သို့မဟုတ် လိုင်စင်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွင့်အာဏာလွှဲအပ်သော အခြားနည်းကို မထုတ်ပေးမီ ထိုသို့ ထုတ်ပေးသော အာဏာပိုင်သည်သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အတွက် ခန့်ထားခြင်း ခံရသော ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရမည်ဟု ဖြစ်ပါသည်။

ဤပုဒ်မကို ပုဒ်မ ၁၂၂ (က) တို့နှင့် ညှိနှိုင်းဖတ်ရှုသော် ပြည်နယ်များတို့၏ အဖိုးတန် ဆုံးဖြတ်သော သစ်တော ပစ္စည်းများ၊ သတ္တုများ၊ ရေနံများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ကို ပြည်မကသာ ထုတ်ပေး နိုင်လေသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့် ညှိနှိုင်းရန်

ရှိပေသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်အဆိုပါ ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အစိုးရ၏ အာဏာအတွင်းသာ ဖြစ်စေသင့်သည်။

ပုဒ်မ ၂၁၉ ကိုလည်းကြည့်ပါ။ ။ အဖိုးတန် သဘာဝ ဝတ္ထုပစ္စည်းများဖြစ်သော သစ်တော၊ သတ္တု၊ ရေနံနှင့် ၎င်းတို့ကို ထုတ်ယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့် အာဏာများကို ပေးအပ်ရာ၌ သစ်တော၊ သတ္တု၊ ရေနံ လက်စွဲဥပဒေများအရ ရှမ်းပြည်သည် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် လုံးဝ အာဏာမရှိတော့ဘဲ ထိုဌာနများ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ဝန်ထမ်းများနှင့် နယ်အရာရှိများနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကသာ အာဏာများရှိသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရအနေနှင့် ကြားချောင်လျက် ရှိနေသည်။ ထိုကိစ္စ အရပ်ရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ မကျေနပ်မှုများ ရှိပါက ရှမ်းပြည်ကောင်စီ၌ ပြောဆိုခွင့် မရှိပေ။ ပါလီမန်၌သာ ပြောဆိုခွင့် ရှိသည်။ ဥပမာဆိုသော် တောင်ကြီးအနီးရှိ ပင်ငို သံတောင်ကို ထပ်မံစမ်းသပ်ရန်နှင့် သံသတ္တုတူးဖော်ရန်ကို ဂျာမန်လူမျိုးပိုင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုနှင့် စာချုပ် ချုပ်ဆိုသည်ဟု သိရှိရပေသည်။ ဤကိစ္စတွင် ရှမ်းပြည် ဝန်ကြီးများအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤကဲ့သို့ ရှမ်းပြည်အတွက် အရေးကြီးသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို ရှမ်းပြည်အစိုးရကသာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြောဆိုခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ ၉၄ (၁) ။ ။ ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် အလွန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။ ရှမ်းပြည် တောင်ပိုင်းစစ်အုပ်ချုပ်ရေး ရာဇဝင်ကို ပြန်လည်းသုံးသပ်ပါ။ နိုင်ငံတော် သမ္မတ ဆိုသည့် စကားရပ်မှာ ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေး၊ ပြည်ထဲရေး စသည့် ဝန်ကြီးဌာနများကို ဆိုလိုသည်။ လိုအပ်သည့် အရေးတကြီး ကျေညာချက်ထုတ်ပြန်ရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ သို့မဟုတ် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရတို့၏ သဘောတူညီချက် ရယူမည်ဟု ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။

ပုဒ်မ ၉၆။ ပုဒ်မ ၉၆ ချွင်းချက်အရ။ ။ ဤကိစ္စအတွက် ခန့်ထားသော အဖွဲ့တစ်ခု၏ သို့တည်းမဟုတ် အခြားအာဏာပိုင် တစ်ခု၏ ထောက်ခံချက်များအရ ထောက်ပံ့ရန် လိုအပ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်သော အထောက်အပံ့ငွေများကို ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံအစိုးရသည် မိမိ၏ အခွန်တော်များမှ ထုတ်၍ ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်များ၏ အခွန်တော်များကို ဖြည့်တင်းသောအားဖြင့် ထိုပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်များ၏ အစိုးရများအား ပေးနိုင်သည် ဟု ဆိုထားရာ

စာသွား စာလာနှင့် စကား အသုံးအနှုန်းအရ ဆိုလျှင် ပြည်နယ်များ ရသင့်ရထိုက်သည့်အကြောင်း မရှိသော်လည်း ပြည်မက ကရုဏာရှေ့ထား၍ မိမိ၏ အခွန်တော်ငွေများမှ ပြည်နယ်များကို ထောက်ပံ့ငွေပေးရာ သက်ရောက်နေပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် အဆိုပါ ထောက်ပံ့ငွေမှာ ပြည်မနှင့် ပြည်နယ်တို့ အချိုးကျ ရယူခံစားထိုက်သော အခွန်တော်မျိုးတို့မှ ပြည်နယ်များ ရထိုက်သော အချိုးမျှဖြစ်ပါ၍ ထောက်ပံ့ငွေ ဟူသော ဝေါဟာရကို မသုံးထိုက်ပါ။

ပြည်နယ်များ ရသင့်ရထိုက်သော အခွန်တော်ကို ပြည်နယ်များသို့ ခွဲဝေပေးရာ၌ အဖွဲ့တစ်ခု သို့တည်းမဟုတ် အခြား အာဏာပိုင်တစ်ခု၏ ထောက်ခံချက်ကို ရယူရန် မလိုပါ။

အကယ်၍ တန်းတူပြည်နယ်များ ရသင့်ရထိုက်သော အချိုးကျ အခွန်တော်ငွေများထက် ကျော်လွန်၍ ပေးပါလျှင် အဆိုပါငွေများ ထောက်ပံ့ ငွေစစ်စစ် ဖြစ်လာသဖြင့် အဖွဲ့တစ်ခု၊ အာဏာပိုင် တစ်ခု၏ ထောက်ခံချက်အရ ပေးရမည်ဟု ဆိုသော် သင့်တော်ပါသည်။

ဤပုဒ်မအရ ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်များ ထောက်ပံ့ကြေး ခွဲဝေပေးရေး အဖွဲ့၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ နောင်လာမည့် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အတွက် ပြည်နယ်များအား အထောက်အပံ့ မည်ရွှေမည်မျှ ပေးမည်ဟု ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌများအား ဖိတ်ခေါ် အကြောင်းကြားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်များ ရသင့်ရထိုက်သော ငွေကို မူအားဖြင့် တွက်ချက်ခြင်းမပြုဘဲ ဤနှစ်တွင် ဤမျှသာ ပေးနိုင်သည်ဟု အကြောင်းကြားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စု အခွန်တော် စာရင်းအရ ကောက်ခံရသော အခွန်တော်များထဲမှ ပြည်နယ်အား ဝေပုံကျ ပေးသင့်သည့်ပုံ တခုမှ ယခုထက်ထိ မရှိသေးပါ။ ယခုလက်ရှိ အခွန်တော်စာရင်းများ အတိုင်း ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နေလျှင် ရှမ်းပြည်၏ ဘဏ္ဍာရေး အခက်အခဲများကို ကမ္ဘာမြေ ပျက်သုဉ်းသည့် ကာလအထိ ဖြေရှင်း၍ ရနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ လွတ်လပ်ရေး ရသည့်နေ့က စ၍ ယနေ့အထိ ပြည်ထောင်စုသားများ စစ်စစ်သာဟု အခြေခံဥပဒေအရ ယူဆခံရသော် မြန်ပြည်လူထုမှာ အခွင့်အရေး မည်မျှ ယုတ်လျော့မျိုးအတွက် သုံးငွေစာရင်းကို စိစစ်မည်ဆိုပါက ရှမ်းပြည်လူထုမှာ အခွင့်အရေး

မည်မျှယုတ်လျော့စွာ ခံစားနေရသည်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရမည်။ မြန်မာပြည်မမှာသာ မူလအခွင့်အရေးများမှာ ငွေအင်အားကြောင့် ရုပ်လုံးပေါ်သလောက် ပေါ်နေပြီး ရှမ်းပြည်နယ်မှာမူ ဒုံးရင်းအတိုင်းပင် ရှိနေပေသည်။

ပုဒ်မ - ၁၂၂။ ။ ဤပုဒ်မကို မှီငြမ်းပြု၍ ပြည်နယ်များအဖို့ များစွာသော အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်စေခဲ့ပါသည်။

ပုဒ်မ - ၁၂၂။ ။ အရ ဤအခြေခံ ဥပဒေရှိ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အာဏာသည် အောက်ပါကိစ္စများသို့ သက်ရောက်ပြန့်နှံ့သည်။

(က) ပါလီမန်က ဥပဒေပြုနိုင်သော ကိစ္စများ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ ပါလီမန်က ဥပဒေပြုနိုင်သော ကိစ္စအတိုင်းအပေါ်တွင် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အာဏာ သက်ရောက်လေသည်။ တဖန် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် သစ်တောသတ္တု၊ ရေနံတို့ ပါဝင်နေသောကြောင့် ပြည်နယ်တွင် သစ်တောနှင့် သတ္တုအပေါ် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ လုံးဝမရှိ၊ ၎င်းသစ်တောနှင့် သတ္တုအပေါ်တွင် အခွန်တော် ခံစားခွင့်ရသည်မှအပ ပြည်နယ်များနှင့် လုံးဝမဆိုင်ဟူသော အယူအဆများ ဖြစ်ပေါ်နေလေသည်။ အလားတူ ယစ်မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်နယ်များ အခွန်တော်ကိုသာ ခံစားခွင့်ရပြီး အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ပြည်မသာ ပိုင်သည်ဟု ယူဆလျက် ရှိပါသည်။

ဤပုဒ်မနှင့် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဥပဒေပြုစာရင်းကို ပူးတွဲဖတ်ရှုပြီးလျှင် ပြည်နယ် အစိုးရများမှာ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း မလုပ်နိုင်၊ စက်ရုံများ မဆောက်လုပ်နိုင် အစရှိသဖြင့် အနှောင့်အယှက် ပေးခဲ့ဘူးပါသည်။

ပုဒ်မ- ၁၂၈။ ။ “ပါလီမန်နှင့် ပြည်နယ်ကောင်စီများ၏ အခွင့်အာဏာဖြင့် ထို့ပြင် အခွင့်အာဏာအရ ပြည်ထောင်စု အစိုးရကိုယ်စား ငွေထုတ်ပေးရေး ကိစ္စအားလုံးကို ကြီးကြပ် အုပ်ချုပ်စေရန်၎င်း၊ စီမံခန့်ခွဲရသော ငွေများ၏ စာရင်းအားလုံးကို စစ်ဆေးရန်၎င်း နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ် တဦးရှိရမည်။”

ဤပုဒ်မအရ ပြည်နယ်ကောင်စီများ၏ အခွင့်အာဏာဖြင့်၎င်း၊ အခွင့်အာဏာအရ၎င်း၊ ထုတ်ပေးသောငွေများကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရာ၌၎င်း၊ စာရင်းများကို စစ်ဆေးရာ၌၎င်း၊ နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ်သည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကိုယ်စား ကြီးကြပ် အုပ်ချုပ်စစ်ဆေးရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ စာသွားစာလာအရ ဆိုသော် ပြည်နယ်ကောင်စီများ ခွင့်ပြု၍ သုံးငွေနှင့် စာရင်းများကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရက ကြီးကြပ်စစ် ဆေးပိုင်ခွင့် ရှိရာရောက်သွားပါသည်။ အမှန်သော်ကား နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ်သည် ပါလီမန် ခွင့်များကို ပြည်နယ်ကောင်စီများ၏ ကိုယ်စား၎င်း ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ် စစ်ဆေးရပေမည်။

ပုဒ်မ- ၁၃၁။ ။ ‘နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ်သည် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံနှင့် ပြည်နယ်များ၏ငွေစာ ရင်းများဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများကို တရားဥပဒေကသတ်မှတ်ဖော်ပြထားသော အချိန်ကာလများတွင် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သို့တင်ပြရမည်’ ဟု ဆိုရာတွင် ပြည်နယ်ငွေစာရင်းများဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်းကော်မတီက ပြည်နယ်အစိုးရများအပေါ်တွင် အာဏာသက်ရောက်သည့် အခြေအနေဖြစ်နေတော့သည်။ အမှန်အားဖြင့် ပြည်နယ် ငွေစာရင်းများဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာကို ပြည်နယ်ကောင်စီသို့သာ တင်ပြ၍ ပြည်နယ်ကောင်စီက ခန့်ထားသော ပြည်သူ့ ငွေစာရင်းကော်မတီကသာ ပြည်နယ်အစိုးရအပေါ်၌ ပြစ်တင်အရေးယူရန် အာဏာရှိသင့်ပါသည်။

ပုဒ်မ - ၁၅၄။ ။ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ကချင်ပြည်နယ်ကောင်စီ အစရှိသဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရာတွင် ‘ကောင်စီ’ ဟူသော စကားရပ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား ဖြစ်နေ၍ မသင့်တော်ပါ။ သို့ပါ၍ ပြည်နယ်ကောင်စီ ‘အစား’ ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော် ဟု ခေါ်တွင်စေလျှင် သင့်တော်ပေမည်။

ပုဒ်မ - ၁၆၀။ ။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး (ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ) ခန့်ထားရာတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်က ပြည်နယ်ကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရမည်ဟု ဆိုငြားသော်လည်း ပြည်နယ်ကောင်စီက မထောက်ခံသော အမတ်တဦးကို နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်က ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ခန့်နိုင်သည်ဟု တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်ကောင်စီက သဘောမတူဘဲ နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်သူကို ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် လက်ခံရမည်ဆိုလျှင် အုပ်ချုပ်ရေး အခက်အခဲများ တွေ့ကြုံရပေမည်။ နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်အဖို့ ဆိုလျှင်လည်း မိမိ သဘောမကျသောသူ တယောက်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်ခံနိုင်မည် မဟုတ်။

အဆိုပါ ပြဿနာကို ပြေလည်အောင်ကား ပြည်ထောင်စုံစစ်စစ် ဖွဲ့စည်းရန်သာ ရှိပါတော့သည်။

ပုဒ်မ ၁၆၂။ ။ ဤပုဒ်မ၏ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ် လိုရင်းအဓိပ္ပါယ် အစစ်ကိုသိရန် အတော်ခက်ပါသည်။

၁၆၂ (၁) အရ အုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အာဏာကိုသုံးရာတွင် ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌသည် ကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လိုက်နာရမည်ဟု ဆိုထားရာ အုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အာဏာ သုံးတိုင်းသုံးတိုင်း ကောင်စီသည် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း စည်းဝေးနေရမည်။ မဖြစ်နိုင်သော ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

၁၆၂ (၂) ။ ။ အခြားကိစ္စ ဆိုသည်မှာ ဘာကိုဆိုလိုသည် မတွေးတတ်တော့ပါ။

၁၆၂ (၃) ။ ။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများ အဖွဲ့ဝင်များကို ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌ သဘောတူသည် ဖြစ်စေ၊ မတူသည် ဖြစ်စေ ကောင်စီက ရွေးချယ်နိုင်သည်မှာ နည်းလမ်းမကျပါ။ ပြည်နယ် ဝန်ကြီးများ အဖွဲ့ဝင်များ၏ အာဏာ မည်မျှရှိသည်ဟုလည်း စဉ်းစား၍ မရပါ။

ပုဒ်မ ၁၆၄ (၂) ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု အစိုးရက သတိမှတ်သော စည်းကမ်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ပြည်နယ်ကောင်စီသည် ပြည်နယ်၏ ဘတ်ဂျက်ကို လက်ခံ အတည်ပြုနိုင်ရန် အာဏာရှိရမည်။ ထိုစည်းကမ်းချက်များ အတိုင်း ပြည်နယ်ကောင်စီက ကျနစွာ လိုက်နာကြောင်း၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ ကျေနပ်နိုင်စေရန် ပြည်နယ်၏ ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းရာတွင်

ပုဒ်မ ၉၆ (ခွဲကွဲ) နှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ‘အထောက်အပံ့ငွေ’ မဟုတ်။ ပြည်နယ်များ အချိုးကျ ရသင့်ရထိုက်သောငွေဖြစ်၍ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက စည်းကမ်းချက်များ မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ ပြည်နယ်များ ရသင့်ရထိုက်သော အချိုးကျငွေထက် ကျော်လွန်၍ ပေးသောငွေမှသာ ‘ထောက်ပံ့ငွေ’ ဖြစ်၍ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍သာ စည်းကမ်းချက်များ သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။

တဖန်အဆိုပါ စည်းကမ်းချက်များကို တိကျစွာ လိုက်နာကြောင်း ထင်ရှားစေရန် ပြည်နယ်ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လက်တွေ့ အခက်အခဲများ နှစ်စဉ် တွေ့ကြုံရပါသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဘတ်ဂျက်တွင် ပြည်နယ်အစိုးရဘတ်ဂျက်များ ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ရန် ပြည်နယ်ကောင်စီများက ပြည်နယ်ဘတ်ဂျက်များကို အချိန်မှီအတည်ပြုရန် လိုပါသည်။ ပြည်နယ်ကောင်စီများက ဘတ်ဂျက်ကို အချိန်မှီ အတည်ပြုနိုင်ရန် ပြည်နယ်အစိုးရများက ဘတ်ဂျက်ကို အချိန်မှီ ရေးဆွဲ၍ ပုံနှိပ်စာအုပ်ပြုလုပ်နိုင်ရန် လိုပါသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများက ဘတ်ဂျက်ကို အချိန်မှီ ရေးဆွဲ အပြီးသတ်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ‘ထောက်ပံ့ကြေး’ မည်မျှပေးမည်ကို အချိန်မှီ ဆုံးဖြတ်ရန် လိုပါ၏။ အဆိုပါ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ နှစ်စဉ် အချိန်နှောင်းမှရသဖြင့် ပြည်နယ်ဘတ်ဂျက်များကို ရေးဆွဲပုံနှိပ်ပြီး ပြည်နယ်ကောင်စီကို တင်ရာ၌နှစ်စဉ်နှင့်အမျှ ဒုက္ခတွေ့ရပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၁၉ ဤပုဒ်မအရ ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ သစ်တောပြေ၊ သတ္တုမြေ၊ သစ်တောများ၊ ရေ၊ တံငါ အမျိုးမျိုးဆိုင်ရာဒေသများ။ သတ္တုများ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနှင့် အခြားတွင်းထွက်ဆီများ၊ ဓာတ်အားထွက်မည့် ပင်ရင်းအခြေအမြစ်များနှင့် အခြားသဘာဝပင်ရင်း အခြေအမြစ်များကို ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံက လုပ်ကိုင်သုံးစွဲ၍ တိုးတက်အောင်ပြုရမည်ဟု ဆိုထားပါသည်။

အကယ်၍ မြန်မာပြည်တွင်းရှိ သစ်တောမြေ၊ သတ္တု။ သစ်တော၊ သတ္တုမြေ၊ မီးသွေး၊ ရေနံအစရှိသော ပင်ရင်းအခြေအမြစ်များကိုပါ ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်အစိုးရက လုပ်ကိုင်၍ အခွန်တော်များနှင့် အမြတ်များကို မြန်မာပြည်၊ ရှမ်းပြည်၊ ကချင်ပြည်၊ ကယားပြည်၊ ကရင်ပြည်တို့အား ခံစားခွင့်ပြုမည် ဆိုလျှင်ကား သင့်တော်ပါ၏။ လက်တွေ့အခြေအနေမှာကား ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ အစိုးရတန် ပင်ရင်း ပစ္စည်းမှန်သမျှကို ‘ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ’ ဟု ခေါ်ထားသော မြန်မာပြည်ကသာ လုပ်ကိုင် သုံးစွဲတိုးတက်အောင် ပြုရမည်ဆိုရာ၌ တရားမျှတမှု မရှိပါ။

ပုဒ်မ ၂၂၂ ဤပုဒ်မအရ မြန်မာပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမျှဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည် လက်တွေ့သော်ကား မြန်မာပြည်ကို ပြည်နယ်တခုအနေနှင့်မယူဆဘဲ 'ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နိုင်ငံ' ဟူသောနာမည်ကို တပ်ပေးပြီး အကယ်ပင် ပြည်ထောင်စုစစ် အစိုးရ၏ အာဏာများကို သုံးစွဲခွင့်ပြုထားပေသည်။

ပြည်နယ်များ အားလုံးအတွက် မကျေနပ်စရာ အကြောင်းမှန်သရွေ့ ဤကိစ္စပင် ဖြစ်တော့သည်။ မြန်မာပြည်မသည် အခြားပြည်နယ်များတို့အပေါ်၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေနှင့် လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နေသည်ဟု ပြည်နယ်လူထုက ယူဆလျက် ရှိကြပါသည်။

တတိယဇယား
စာရင်း ၁၊ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဥပဒေပြုစာရင်း

အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ (၁)နှင့် ပုဒ်မ ၁၂၂ အရ ဤစာရင်းကိုစစ်သည့်အခါ ရှမ်းပြည်နယ်၏ စိတ်မကျေနပ်မှုများ ပိုမိုထင်ရှားလာလိမ့်မည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ဥပဒေစာရင်း အမှတ်များကိုသာ ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ ကာကွယ်ရေး

(၁) ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံနှင့် ပြည်နယ်များ၏ တရားဥပဒေများကို အာဏာတည်စေရန် ထိုတပ်များကို အသုံးပြုခဲ့ရာ၌ လွန်ခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲကြီး အထိ အုပ်ချုပ်ရေး ချို့တဲ့မှု၊ မကျွမ်းကျင်မှု၊ နိုင်ငံရေး ကစားမှုများကြောင့် ပြည်ထောင်စု တဝန်းလုံးတွင် နေရာအနှံ့အပြား မကျေနပ်မှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရလေသည်။ ရှမ်းပြည်၌ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ နားလည်မှု မရှိကြသည့် အတွက် မလိုလားအပ်သော အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ပြည်နယ်များ၏ တရားဥပဒေများကို အာဏာ တည်စေရန်အတွက် တပ်မတော်အား ဥပဒေအရ ပေးအပ်ထားသော အာဏာရပ်များကို ယခုအခါ ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေး ရရှိလာပြီ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ပြန်လည် စိစစ် ပြုပြင်သင့်ပြီ။ သို့မှသာလျှင် တပ်မတော်နှင့် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနတို့သည် မိမိတို့ ဆိုင်ရာ အလုပ်တာဝန်များကို ကတ္တားခြား၍ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ရာ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးကို ပိုမိုရင်းနှီးစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိပေလိမ့်မည်။

(၄) တပ်မြေများ တီထွင်ရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အခက်အခဲများ တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ တပ်မြေများ အတွက် အသုံးပြုရန် မြေများကို သိမ်းယူ သုံးစွဲခဲ့ရာ အချို့ မြေများအတွက် ရှမ်းပြည် အစိုးရ အနေဖြင့် သဘောတူ စာချုပ်များ မချုပ်ဆိုရသေးပါ။ ကန်တိုမင် ဒေသများမှာ ရှေးအင်္ဂလိပ်ခေတ်က တီထွင်ခဲ့သည့် ဒေသများ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ထိုစနစ်များမှာ ယခုအခါ ခေတ်မမှီတော့ပေ။ ထိုစနစ်များအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မြို့နေ ပြည်သူလူထုတို့မှာ အခက်အခဲများ တွေ့ကြုံ နေရလေသည်။

(၅) ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရသည် ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေးကို တာဝန်ယူရသော်လည်း တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ အထူးလိုအပ်သည့် မရှိမဖြစ်သော ခေတ်မှီ လက်နက်ငယ်များ ချို့တဲ့မှုကြောင့် ရောင်စုံသူပုန် သူခိုး ဒမြများနှင့်ပင် ရံဖန်ရံခါ လက်နက်အင်အား မမျှဘဲ ရှိနေသည်။ ရှမ်းပြည်သို့ လက်နက်ငယ်နှင့် ခဲယမ်း မီးကျောက်များ ထုတ်ပေးရာ၌ ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးအတွက် အထက်အာဏာပိုင် အချို့မှာ အယူအဆ လွဲနေကြောင်း သိရှိရသဖြင့် ပြည်ထောင်စု သစ္စာတော်ကို အမြဲတစေ စောင့်သိ ရိုသေလျက်ရှိသည့် ရှမ်းပြည်မှာ နားမလည်နိုင်လောက်အောင် ဖြစ်နေပါသည်။

စာရင်း ၂။ ပြည်နယ် ဥပဒေပြု စာရင်းအရ ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရသည် ပြည်သူ့ ငြိမ်းဝပ်ပိပြားရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ရန် အာဏာ အပ်နှင်းထားသော်လည်း ရှမ်းပြည်နယ် ရဲအဖွဲ့ အတွက် လိုအပ်သည့် ဘရင်း၊ စတင်းသေနတ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ခဲယမ်း မီးကျောက်များကို ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရ အနေဖြင့် ရရှိရေး ဝယ်ယူရေးတို့ အတွက် အာဏာမရှိ။ ရဲအဖွဲ့ လက်စွဲ ညွှန်ကြားချက်များ အရ ရှမ်းပြည်နယ် ရဲအဖွဲ့အင်အား ၃,၀၀၀ မျှလောက် ရှိသည့်အနက် ရဲရိုင်းဖယ်သေနတ် အနည်းဆုံး ၁,၅၀၀ လောက်မျှ ရှိသင့်သည်။ နယ်ရှင် စော်ဘွားများ အာဏာ စွန့်လွှတ်သည့်နောက် ရဲအဖွဲ့ တိုးချဲ့လာသော်လည်း လက်နက် မစုံသဖြင့် ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေးကို ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါ။ ပြည်ထောင်စု ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် စကားဆိုခဲ့ရာ၌လည်း များစွာ ခရီး မရောက်ခဲ့ပါ။ ရှမ်းပြည်နယ်သည် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံအပေါ် သစ္စာရှိပြီး ဖြစ်သဖြင့် ရဲအဖွဲ့အတွက် လိုအပ်သော လက်နက်များနှင့် ခဲယမ်း မီးကျောက်များ ဝယ်ယူ သုံးစွဲခွင့် ရှိသင့်သည်။

၂။ ပြင်ပရေးရာ (၂) (၃) နှင့် (၅)

၎င်းစာချုပ်များမှာ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များတို့၏ စီးပွားရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကျန်းမာရေးစသည်တို့နှင့် အထူးသက်ဆိုင်နေသဖြင့် စာချုပ်များ ချုပ်ဆိုသည့်အခါ ပြည်နယ် အစိုးရများနှင့်တိုင်ပင်ပြီး ၎င်းစာချုပ်များကို ပါလီမန်က အတည်ပြုသကဲ့သို့ ပြည်နယ်ကောင်စီများကလည်း အတည်ပြု သင့်သည်။

ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အား အခွင့်အားလျော်စွာ အထောက်အပံ့ပေးရန်အတွက် စာချုပ်များချုပ်ဆိုရာတွင် တရံရောအခါက ပြည်နယ်များအား တိုင်ပင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ထိုစာချုပ်များအရ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ရှမ်းပြည်က အခက်အခဲများ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဥပမာဆိုသော် ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးကိစ္စနှင့် ရှမ်းပြည်က ၎င်းပြည်အတွင်းတာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကုန်ကျမည့်စရိတ်များကို ပြည်နယ်ဥပဒေစာရင်းအရ ရှမ်းပြည်ကတာဝန်ရှိသဖြင့် ရှမ်းပြည်ကပင် အကုန်အကျခံရမည်ဟု ပြည်ထောင်စု အစိုးရက အကြံပေးခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်ကျန်းမာရေးဌာနအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ရံပုံငွေမှာ ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေအရ ချို့တဲ့နေသည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုကိစ္စဝင်လာသည့်အခါ ဘဏ္ဍာရေးအခက်အခဲများ အထူးတွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်အခြေအနေများကိုထောက်ရှုပြီး အခြားနိုင်ငံအဖွဲ့များနှင့် သော်၎င်း၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့များနှင့်သော်၎င်း စာချုပ်များ ချုပ်ဆိုပါက ရှမ်းပြည်ကပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်ကောင်စီ၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူသင့်ပေသည်။

(၆) နိုင်ငံခြားများနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးတွင် စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ရေး

ရှမ်းပြည်နယ်သည် အကျယ်အဝန်း အတူရုန်းမိုင်ပေါင်း ၆၀၄၁၆ မျှရှိပြီး လူဦးရေ ၂ သန်းမျှရှိသဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၌ အရေးပါအရာရောက်ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် အဓိက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး လိုလားချက်များကို ရရှိရန်အတွက် စည်းမျဉ်းများသတ်မှတ်ရာတွင် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ ပါဝင်သင့်သည်။

(၇) နိုင်ငံခြားငွေချေးငှားရေး

နိုင်ငံခြားငွေချေးငှားသုံးစွဲရာ၌ ပြည်နယ်များပါဝင်ခံစားခွင့်မရှိသလို ဖြစ်နေပါသည်။ ယခုအခါ နားလည်မှုရှိသင့်သလောက်ရှိလာသော်လည်း အခြေခံဥပဒေ၌ ပြည်နယ်များ အခွင့်အရေး ဖော်ပြမှုမရှိသည့်အတွက် စိတ်မချနိုင်။

ပြည်နယ်များလည်း အကြောင်းလုံလောက်၍ ဘဏ္ဍာရေးသုံးစွဲမှု အခြေခံစည်းမျဉ်းများအရ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သော် ၎င်း၏ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေအရ နိုင်ငံခြားငွေ ချေးငှားရေး အခွင့်ပေး သင့်သည်။

(၁၆) ပြည်ထောင်စု အစိုးရက သတ်မှတ်ထားသော အကောက်နယ်နိမိတ်များကို ဖြတ်သန်း၍ ယူဆောင်ရသော ဝင်ကုန်နှင့် ထွက်ကုန်

ရှမ်းပြည်၏နယ်နိမိတ်များမှာ မဟာမိတ်များဖြစ်သော ပြည်သူ့တရုတ်နိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံ၊ ယိုဒယားနိုင်ငံများနှင့်ဆက်နေပြီး လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးခံစားခွင့်များရှိခဲ့ကြောင်း။ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသည် ရှမ်းပြည်အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိသဖြင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ဤကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရန် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအား အပ်နှင်းသင့်သည်။ ၎င်းမှရရှိသော အခွန်တော်ငွေများကိုလည်း ရှမ်းပြည်နယ်အခွန်တော်စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းသင့်သည်။

(၁၁) ဝိုင်ယာလက်နှင့် အသံလွှင့်ရေး ။ ။ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အလုပ်ဝတ္တရားများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ပိုမိုလွယ်ကူစေရန်အတွက် ရှမ်းပြည်နယ်ခရိုင်ဝန်များ ရုံးစိုက်ရာ မြို့များနှင့် အရေးပိုင်ဝန်ထောက်များရုံးစိုက်ရာမြို့များ၊ အရေးကြီးသည့်ရဲဌာနများများတွင် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ဝိုင်ယာလက်များကို သုံးပြုလျက်ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ အသုံးပြုခွင့်ကိုရှမ်းပြည်၌ အာဏာရှိထားသင့်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအား လိုင်စင်ခွန် ပေးရန်မသင့်။

အသံလွှင့်ရေး။ ။ အခြေခံဥပဒေနှင့် အခြေခံဒီမိုကရေစီ ဝါဒများကို မထိခိုက်စေဘဲ ရှမ်းပြည်အမျိုးသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ပညာတိုးမှု စသည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် အထူးအသုံးဝင်မည့် အသံလွှင့်ရေးအာဏာကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၌ ရှိထားသင့်သည်။

ရှမ်းဘာသာဖြင့် မြန်မာ့အသံမှ အသံလွှင့်ပေးခဲ့သော်လည်း ရှမ်းပြည်အနေဖြင့် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန် အခက်အခဲများ ရှိနေသည်။ ယခုအသံလွှင့်နေသည့် ရှမ်းစကားများမှာလည်း သဘာဝမကျ၊ ရှမ်းပြည်နှင့် မသက်ဆိုင်၊ အိမ်နီးချင်း ယိုးဒယားနိုင်ငံ၌ပင်လျှင် အသံလွှင့်ဌာနများ၌ ဆိုင်ရာကူးသန်းရေးအဖွဲ့များကိုပင် အသံလွှင့်ရန် အခွင့်အရေးများ ပေးထားခဲ့လေသည်။ ပြည်ထောင်စုကြီးနှင့်တကွ ရှမ်းပြည်၏ပညာ ဗဟုသုတ ယဉ်ကျေးမှုတိုးတက်ရေးအတွက် ရှမ်းပြည်အစိုးရအနေဖြင့် အသံလွှင့်နိုင်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်၏ တိုးတက်ရေး၊ ပြည်ထောင်စု၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ အလွန်ပင် ခရီးရောက်ပေလိမ့်မည်။

၄။ ဘဏ္ဍာရေး

(၁) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို အခြေပြု၍ ငွေချေးယူခြင်း။ ။ ဤသို့ ငွေချေးယူရာ၌ ပြည်နယ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံပေါ်၌ တင်သောကြွေးမြီများဆပ်ရာတွင် ပြည်နယ်များလည်း သွယ်ဝိုက်၍ ကြွေးမြီဆပ်ရန် ပြုရာ၌လည်း ပြည်နယ်တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ် အစိုးရများကို ကြိုတင်တိုင်ပင်သင့်သည်။ စာချုပ်အတည်ကောင်စီ၏ အတည်ပြုချက်ကို ရယူသင့်သည်။

ထိုကဲ့သို့ ငွေချေးယူရာ၌ ချေးယူရရှိသောငွေများ မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲရန် ကိစ္စများကို သေချာစွာစိစစ်ပြီး ပြည်ထောင်စု တဝှန်းလုံးအတွက် အများအကျိုးခံစားခွင့်ရှိမည့် ကိစ္စများအတွက် ဆိုလျှင် ပြည်နယ်များက ကန့်ကွက်ရန် လိုလိမ့်မည်မထင်။ သို့ရာတွင် ပြည်မကြီးတခုအတွက် သတ်သတ် သုံးရန်ဖြစ်ခဲ့သော် ပြည်နယ်များက အထူး ကန့်ကွက်ရပေမည်။ အကယ်၍ပြည်မအတွက် အသုံးလျှင်မဖြစ်သော်အခြား အလားတူပြည်နယ်များကလည်း မသုံးလျှင်မဖြစ်သည့် ငွေများ ရယူရန်အတွက် ချေးယူခွင့် ပြုရမည်။

ယခုအခါ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု မရှိသေးသောကြောင့် ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးမှာ ချို့တဲ့နေသော်လည်း နောက်နောင် မြေပေါ်မြေအောက် သတ္တုတွင်းကြီးများ တူးဖော်လုပ်ကိုင် နိုင်သည့်အခါ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေမှာ နေ့ချင်းညချင်းဆိုသလို တိုးတက်လာနိုင်ရန် အခြေရှိသဖြင့် ယခုကပင်လျှင် ထိုအခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းရန်အရေးဆိုသင့်သည်။

(၂) နိုင်ငံခြားသို့ပို့သော ထွက်ကုန်များအပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အကောက်တော်လည်း ပါဝင်သည့် အကောက်တော်များ။ ။ အကောက်တော်ခွန်ကို ဝေပုံကျ ရသင့်သည့် ထွက်ကုန်များ အပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အကောက်ခွန်ကို ရှမ်းပြည်နယ်မှ ပစ္စည်းများအပေါ်ဖြစ်ခဲ့သော် ကုန်ကျစရိတ်နှုတ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်က အားလုံးရသင့်သည်။ ဥပမာ ခြံအခွန်တော်။

နိုင်ငံခြားသို့ ပို့သော ထွက်ကုန်များအပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အကောက်တော်လည်း ပါဝင်သည့် အကောက်တော်များ၊ ချိတ်အခွန်တော်များကို ရန်ကုန်မြစ်ဆိပ်မှနေ၍ ကောက်ခံနေပြီး ရငွေများကို ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူသည်။ ထိုနည်းအတူပင် ရှမ်းပြည်မှ နိုင်ငံခြားသို့ ပို့ရသည့် ကျွန်းသစ်၊ သစ်မာများနှင့် သတ္တုများအပေါ်မှ ရရှိသည့် ထွက်ကုန်အကောက်တော်များကိုလည်း ပြည်ထောင်စုကပင် သိမ်းယူလေသည်။ စစ်မဖြစ်မီက အဆိုပါ အကောက်တော်များကို ရှမ်းပြည်အစိုးရက ရရှိခဲ့လေသည်။

(၅) ကုန်စည်ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ အပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အခွန်များ

ရှမ်းပြည်နယ်၌ရောင်းဝယ်သော ကုန်ပစ္စည်းများအပေါ် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အခွန်ကောက်ပြီး ၎င်းအခွန်တော်ကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ရပိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။

ပြည်မသွင်းကုန်များအပေါ်တွင် ရောင်းခွန်တော်ဌာနက ကုန်သည်များသို့ ကုန်များရောင်းချသည့်အခါ ရောင်းခွန်တော် ၁၂.၅ ရာခိုင်နှုန်းကိုစည်းကြပ်နေပေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်အနေဖြင့် ပြည်ထောင်စု၏ လူဦးရေသန်းပေါင်း ၂၀ အနက် ၂ သန်းမျှသာ ရှိခဲ့ရာ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ရောင်းဝယ်ရေးခွန် ၁၀ ပုံ ၁ ပုံ မျှသာ ပိုင်ဆိုင်သင့်သည်ဟု ငြင်းချက် ထုတ်နိုင်လေသည်။ ဤသို့ငြင်းချက်ကို လက်မခံနိုင်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်နယ်သို့ တင်သွင်းရောင်းချသော ကုန်များစာရင်းကို ကုန်သည်များထံမှ စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီး ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ကောက်ခံရန် စီစဉ်နိုင်သည်။ ထိုအခွန်တော်ငွေမှာ မနည်းလှသောကြောင့် စွန့်လွှတ်ရန် မသင့်ပေ။

(၆) အမြေတော်ခွန်များ

ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အရာရှိများ ထမ်းဆောင်ရသည့် အမြတ်တော်ခွန်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ ပေးအပ်ရသည်မှာ ကျေနပ်ဖွယ်ရာမရှိ။ ထိုနည်းအတူ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း ရရှိသောအမြတ်တော်ခွန်ကိုလဲ ရှမ်းပြည်က ရရှိသင့်သည်။ စစ်မဖြစ်မှီက ဘော်တွင်းမှ အမြတ်တော်ခွန်များကို ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိ၍ ရှမ်းပြည်နယ် ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေမှာ ကောင်းခဲ့ဘူးသည်။

(၉) ကွယ်လွန်သူပိုင်ပစ္စည်းအပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အခွန်နှင့် ပစ္စည်းဆက်ခံ ခွန်များကောက်ခံခြင်း မရှိသေးပါ။ ကောက်ခံခဲ့သော် ရှမ်းပြည်နယ်က ရသင့်ပါသည်။

(၁၀) အမြတ်ကြီးခွန်။ ။ ရှမ်းပြည်နယ်က ရသင့်ပါသည်။

(၁၁) ငွေစုဘဏ် ။ ။ ကုမ္ပဏီ ဘဏ်များကပင်လျှင် ငွေစုဘဏ်များကို ဖွင့်နိုင်ခဲ့သော် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရကလည်း ၎င်းတို့ အစိုးရသုံးအတွက် ငွေစုဘဏ်များကို ဖွင့်နိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။

(၁၂) ငွေလွဲ စာချုပ်များ၊ ချက်လက်မှတ်များ၊ အော်ဒီမန်စာချုပ်များနှင့် အခြားစာချုပ်များအပေါ် စည်းကြပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်များ။ ။ ။ အော်ဒီမန်စာချုပ်များနှင့် အခြားစာချုပ်များအပေါ် စည်းကြပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်များကို ရှမ်းပြည်နယ်ကရသင့်သည်။

(၅) အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ။ ။ (၄) ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် အလားတူအခွင့်အရေးမရှိသဖြင့် ပြည်နယ်များအတွက် ပစ္စည်းရယူရေး အာဏာမရှိ။ ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် သီးခြားဖော်ပြထားသင့်သည်။

ပြည်ထောင်စုအတွက် ပစ္စည်းများ ရယူရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် လုံးဝကျေနပ်မှုမရှိ။ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပစ္စည်းများရယူရေးအတွက် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရကသာ ဆောင်ရွက်ပေးမှ ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရက စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပြည်သူလူထု၏ စိတ်ကျေနပ်မှု၊ နားလည်မှုများကို ရရှိပေလိမ့်မည်။

(၁၁) ပြည်ထောင်စုအစိုးရ စစ်စစ်ပေါ်လာလျှင် ကန့်ကွက်ရန်မလို။ ယခုတည်ဆဲ အခြေခံ ဥပဒေအရဆိုခဲ့သော် ဘဏ္ဍာတော်များကို သုံးရာ၌ တရားမျှတမှုမရှိသဖြင့် ပြည်ထောင်စု အပေါ်တွင်ရှိသော ကြွေးမြီများကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ဝေပုံကျတာဝန်ခံရန်မသင့်။

(၁၃) တရားဥပဒေ အုပ်ချုပ်ခွင့်များကို ရှမ်းပြည်အား ရာဇဝတ်ဥပဒေ အုပ်ချုပ်ခွင့်များပေးသည့်နည်းတူ ပေးသင့်သည်။

(၁၆) စာပုံနှိပ်စက်များကို အုပ်ချုပ်ရန် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရတွင် အာဏာရှိသင့်သည်။ ပုံနှိပ် စက်ဥပဒေကိုမဆိုလို။ ယခုဥပဒေအရ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရတွင် အစိုးရပုံနှိပ်စက် တည်ထောင်ရန်ပင် အာဏာမရှိသလို သဘောပေါက်နေသည်။

(၂၃) လျှပ်စစ်ဓာတ်။ ။ ဆောင်ရွက်ပုံကို လုံးဝမကျေနပ်ပါ။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ဖြစ်သလိုဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ လျှပ်စစ်ဘုတ်အဖွဲ့က မဆောင်ရွက်နိုင်သော နေရာများတွင် ရှမ်းပြည်အစိုးရက ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသင့် သည်။

လျှပ်စစ် ဓာတ်အားပေးရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အခက်အခဲများနှင့်မကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ဥပမာဆိုသော် ရှမ်းပြည်နယ်မှဖြတ်၍ ဝေးလံသည့် အထက်မြန်မာပြည်မြို့များဖြစ်သော မိတ္ထီလာ၊ မြင်းခြံ၊ ကျောက်ဆည်၊ မန္တလေးစသောမြို့များတို့ကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလအတွင်းတွင် ဓာတ်အားပေးရန်စီမံကိန်းရှိ၍ ရှမ်းပြည်နယ်မြေလတ်ပိုင်းနှင့် ညောင်ရွှေ၊ ရွှေညောင်တို့အားလည်း ဓာတ်အားပေးမည်ဟု သိရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် ရှမ်းပြည်မြို့တော်ဖြစ်သော တောင်ကြီးမြို့ကိုချန်လှပ်ခဲ့ရာ ရှမ်းပြည်အစိုးရအနေနှင့် အရေးဆိုသည့်အခါမှသာလျှင် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကသိရှိပြီး တောင်ကြီးမြို့သို့ ဓာတ်အားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ကြသည်။ ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းရှိ မြို့ကြီးမြို့ငယ်တို့သည် ဓာတ်အားများကို အလိုရှိသော်လည်း မပေး။ ကုမ္ပဏီအနေ၊ သို့မဟုတ် တသီးပုဂ္ဂလအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်လဲအခွင့်မပေး။ ကြားထဲမှ ပြည်သူလူထုတို့သည် ဤအခွင့်အရေးကို မရခဲ့ပေ။

(၂၈) စီမံကိန်းပြုခြင်း။ ။ ရှမ်းပြည်နယ် ဥပဒေပြု စာရင်းတွင် မပါ။ ဖော်ပြရန် လိုသည်။

(၂၉) မြေရှင်နှင့် သီးစားတို့ ဆက်ဆံရေးမှာ ရှမ်းပြည်အတွက် အထူးအရေးကြီးသဖြင့် မြေယာနိုင်ငံပိုင် ဥပဒေကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရကသာလျှင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် လူမှုရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ ဘုတ်ကော်ပိုရေးရှင်း အဖွဲ့များ။ ။ ပြည်ထောင်စုကြီး တိုးတက်ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်နယ်များ အပါအဝင် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခုလုံးအတွက် ပေးအပ်ထားသော တာဝန်များကိုဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြန်မာပြည်မကိုသာ ဦးစားပေးပြီး ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြန်မာပြည်မကိုသာ ဦးစားပေးပြီး ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၅ နှစ် ၆ နှစ်လောက်ကစ၍ ပြည်နယ်များ အကျိုးကျေးဇူး ကျပ်ပြည့်တင်းပြည့်မရရှိခြင်းသော်လည်း အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ရရှိခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့ ရရှိရန် ပြည်နယ်များသည် ပူးပေါင်း၍ မနေမနား ကြိုးစားခဲ့ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဘုတ်ကော်ပိုရေးရှင်းများဆိုင်ရာ အမိန့်များတွင် ပြည်နယ်များသည် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အရေးများကို ရရှိခံစားနိုင်သည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားရန် လိုသည်။

၎င်းအဖွဲ့များ၏ အရာရှိကြီးငယ်များလည်း ပြည်နယ်များအပါအဝင် နိုင်ငံတော်တဝှန်းလုံး၏ အကျိုးကို အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ် သဘောတရားဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့အပြင် အထူးစီမံကိန်းများရေးဆွဲရာ၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဝန်ကြီးဌာနများသည် ပြည်နယ်များကို သုံးနှုန်း၊ လေးနှစ် သို့မဟုတ် အစဉ်လိုလိုပင် လျစ်လျူရှုခဲ့ကြသည်။ ယခုနောက်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်မည့် ၄ နှစ် စီမံကိန်းအတွက် လွန်ခဲ့သည့် ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်ခန့်နှင့် ရှမ်းပြည်က အရေးဆိုင်ရာအတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်ကို ပါဝင်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့လေသည်။ အချိန်မှာ အလွန်နှောင်းပြီး အလျင်အမြန် ရေးဆွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အတိအကျရေးဆွဲရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ နောင်အခါကာလများ၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ဤကဲ့သို့စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခဲ့သော် ရှမ်းပြည်ကိုလည်း တကြိမ်တည်း ရေးဆွဲရန် အကြောင်းကြားအပ် ပေသည်။

(၃၁) အလေးတင်းတောင်း စံပြုခြင်းကိစ္စများကို ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရကသာ ပြည်ထောင်စု 'မူ' ချမှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

(၃၂) ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် အလွန်အရေးကြီး၍ ယခင်ဥပဒေများမှာ ဆက်လက်တည်မြဲနေသဖြင့် ရှမ်းပြည်အစိုးရသာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

ဘိန်း-သို့ရာတွင် ဘိန်းအပေါ်၌ ကောက်ခံသော ယစ်မျိုးခွန်များ မပါ။

ရှမ်းပြည် သံလွင်မြစ်အရှေ့ပိုင်း ဒေသများ၌ ဘိန်းများကို စိုက်ပျိုးထုတ်ယူ ရောင်းချနေသည့် လူဦးရေမှာ မနည်းလှပေ။ ဘိန်းစိုက်ပျိုးရေး၊ ထုတ်လုပ်ရောင်းချရေးတို့မှ မလိုလားအပ်သော်လည်း ၎င်းစိုက်ပျိုးရေးကို အစားထိုးရန်မလွယ်ကူပေ။ ယခုအခါ တရုတ်ဖြူ များရန်ခြေင့် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေရာ ဘိန်းစိုက်ပျိုးကိစ္စကို ပြည်နယ်အစိုးရက လက်ရှိ တည်ဆဲဥပဒေအရ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်မှုသာလျှင် ဤပြဿနာကြီးကို ရှင်းလင်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။

(၃၄) အဓိပ္ပါယ်ကောက်လွှဲနေ၍ လွန်ခဲ့သည့် လအနည်းငယ်အတွင်းကမှသာလျှင် ရှင်းလင်းခဲ့သဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်သည် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရခဲ့ကြောင်း ပိုမိုရှင်းလင်းရန် ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် ဖော်ပြသင့်ပါသည်။

ရှင်းလင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုငြားသော်လည်း ပြည်ထောင်စုသက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနမှ ယခုအချိန်အထိ တိကျသော ညွှန်ကြားချက်များ မရရှိသေးပါ။ စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများကို ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတို့သည် တသီးပုဂ္ဂလအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရှိရာ ပြည်နယ်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိဟု ဆိုသော ယူဆချက်ကို အလျှင်းပင် လက်ခံရန်မသင့်ပါ။

(၃၅) ရှမ်းပြည် စီးပွားရေးအတွက် အထူးအရေးပါသည့် သမဝါယမလုပ်ငန်းကို နိုင်ငံရေးအတွက် အသုံးပြုသဖြင့် အလွန်ပင်နာမည်ပျက်ပြီး သိမ်မွေ့လှသည့် လူထုကောင်းစားမှုလုပ်ငန်းကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြ၏။ ရှမ်းပြည်နယ်၌လည်း ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံရေးအသင်းများက စွက်ဖက်လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်သမဝါယမကို ရှမ်းပြည်က အုပ်ချုပ်သင့်သည်။

(၃၆) ဤကိစ္စမှာ ရှမ်းပြည်အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။ သစ်တော၊ သတ္တုတွင်းများ၊ ရေနံများ သတ်မှတ်ရေးစသည့် ကိစ္စပင် ပုဒ်မ ၉၃ နှင့် ၁၂၂ အရ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက သုံးပိုင်ခွင့်မရှိ။

သစ်တောဌာန အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောရမည်ဆိုသော် လွတ်လပ်ရေး မရမီက ရှမ်းပြည်နယ်သည် ၎င်း၏သစ်တောများကို အချုပ်အခြာအာဏာဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့် နောက်မှပင် သစ်တော အုပ်ချုပ်ရေးကို စွန့်လွှတ်ရမည့်ဘဝ ရောက်နေကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက သစ်တောများကို ၎င်းကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ပြီး အုပ်ချုပ်ခ ကုန်ကျစရိတ်များကိုနှုတ်၍ ကျန်ငွေအခွန်တော်များရက ရှမ်းပြည်သို့ ပြန်ပေးမည်၊ ပြန်အမ်းမည်ဟုဆိုထားရာ ရှမ်းပြည်နယ် သစ်တောအခွန်တော်သည် သိန်း ၃၀ မျှ ရှိသဖြင့် ၎င်းကိစ္စကို အထူးကန့်ကွက်ရန် လိုအပ်သည်။

(၃၇) ပြည်ထောင်စုအတွင်း ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာ ပြည်မတွင် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ရန် ဆောင်ရွက်မှုများကို ပြည်နယ်များက ဝင်ရောက် ပြောဆိုခွင့်ပြုရန် မလို။ သို့ရာတွင် မြန်မာပြည်မမှ ပြည်နယ်များသို့ ၎င်း၊ ပြည်နယ်တနယ်မှ အခြားပြည်နယ် တနယ်သို့ ၎င်း၊ လူများပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ရန် စီစဉ်သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရ ယူသင့်သည်။ ရှိရင်းစွဲ လူထု၏ အခွင့်အရေး၊ စီးပွားရေး၊ နေထိုင်ရေးတို့ကို မထိခိုက်သင့်။ အစွဲရေး မြေဧက တနှစ်ပိုင်းတိုင်း သန်း အမှုကို ပြန်လည်စဉ်းစားပါ။

နိုင်ငံတော် ဥပဒေပြုစာရင်းရှိ ကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဥပဒေများကို ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုများ။ ။

အများသိရှိသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက် ကိစ္စသစ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေ အမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရာ ဥပမာ ပြုရလျှင် လူဝင်လူထွက်ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ၊ စစ်တရား စီရင်ရေး ဥပဒေတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်တွင် အမှုမြောက်မြားစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ၎င်းအမှုများသည် ရှမ်းပြည် အစိုးရအမှုများထက်ပင် များပြားပြီး အကျဉ်းထောင် အကျဉ်းသမားများ စောင့်ရှောင်ရေးကိစ္စမှာ အပြီးမသတ်သေးသဖြင့် ရှမ်းပြည်ကဘဏ္ဍာရေးချို့ တဲ့နေသည့် အတွင်းပင်လျှင် ထိုအကျဉ်းသမားများ၏ စရိတ်ကို တာဝန်ခံယူရသည်မှာ တရားမျှတမှုမရှိပေ။ ရှမ်းပြည်ရှိ တရားသူကြီးများမှာလည်း ထိုကိစ္စများကို အချိန်ပိုပေးနေရသဖြင့် ရှမ်းပြည်၏ ဝတ္တရားများကို အချိန်ပြည့် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။

(၄၀) ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်းကို သေချာစွာ စစ်ဆေးသည့်အခါ အရေးပါသည့် ဥပဒေ ကိစ္စရပ်များ အနည်းနယ်မျှလောက်သာ ပါသည်။ ကိစ္စသစ် ပေါ်ပေါက်လျှင် မည်သည့် ဥပဒေသစ်စာရင်းတွင် ပါဝင်သင့်သည်ကို ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်ပင်ဆုံးဖြတ်ရန်။

စာရင်း (၂) ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်း

စာရင်းမှာ မလုံလောက်ပါ။ ပေးထားသောအာဏာများမှာလဲ အခွန်တော်ငွေ သုံးရမည့် ကိစ္စများနှင့်သာ သက်ဆိုင်နေသည်။

၂။ စီးပွားရေးကိစ္စများ

(၁) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဟုသာဆိုထားသည့်အတွက် တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဌာနသည် ပြည်နယ် ဥပဒေပြု စာရင်းတွင် မပါရှိ။ ထိုအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကသာ အုပ်ချုပ်ရမည်ဟု ဆိုသော ပြဿနာသည် တကြိမ်တခါက ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း။ ထို့နည်းအတူပင် မြေယာထိန်းသိမ်းရေး ကိစ္စကို စကားဆိုချင်လျှင် ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စာရင်းများခွဲရာ၌ ပိုမိုတိကျစွာခွဲရန် အရေးကြီးသည်။

(၃) မြေယာတိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးနှင့် လယ်ယာအမတ်ကြေးများ

ဘဏ္ဍာရေးချို့တဲ့မှုကြောင့် အရေးပေါ်လယ်ယာအမတ် ကြေးငွေများမှအပ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ဆင်းရဲလှသည့် လယ်သမားများအတွက် အမတ်ကြေးငွေများကို သီးသန့်မထားနိုင်သဖြင့် သမဝါယမ ဌာနများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးရေးဘဏ်များကိုသာ အားထားခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် သမဝါယမနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်များ အာဏာလုပ်မှုကြောင့်သော်၎င်း၊ သမဝါယမ အသင်းများနှင့် ကျေးရွာ စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်များ နည်းပါးမှုကြောင့်သော်၎င်း ရှမ်းပြည်ရှိ လယ်ယာသမားများမှာ နှစ်စဉ် လိုအပ်သည့် အမတ်ကြေးငွေများကို လူ ၁၀၀ လျှင် ၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှလောက်သာ ရရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။ ဤကဲ့သို့သော ခရီးသွားနေရသော် ရှမ်းပြည် တောင်သူလယ်သမားများတို့သည် မြန်မာပြည်ရှိ တောင်သူ လယ်သမားများနှင့် အလားတူ အခွင့်အရေးများကို နောင်နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကြာကာလအတွင်း ရရှိရန် ခဲ့ယဉ်းပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်တွင် လယ်ယာအမတ်တော်ငွေထုတ်ပေးရေးအတွက် သမဝါယမနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်များကို ပြည်မ 'မူ' အရ ရှမ်းပြည်နယ်ကပင် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်သင့်သည်။

၃။ လုံခြုံရေး

(၃) (၄) တရားစီရင်ရေး။ ။ တရားသူကြီးများ ခန့်ထားရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တရားလွှတ်တော်နှင့် စကားဆိုဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် အသေးစိတ် ရှင်းလင်းရန် ယခုအခါ လိုမည်မထင်ပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိအာဏာများ မဆုံးရှုံးရအောင် အထူးဂရုပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

စတုတ္ထဇယား

ပြည်နယ်အခွန်တော်စာရင်း ။ ။ ဥပဒေပြုစာရင်းနှင့် အခွန်တော် စာရင်းကို ပူးပေါင်းပြီး စိစစ်ခဲ့သော် ဥပဒေပြု စာရင်းအရ အာဏာလွှဲအပ်သော ဌာနများမှာ ငွေကုန်ကျမည့်ဌာနများဖြစ်ပြီး အခွန်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ အသင့်အတင့်ဝင်သော အခွန်တော်များမှာ မြေခွန်၊ သစ်တောခွန်နှင့် ယစ်မျိုးခွန်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရှမ်းပြည်သည် ပြည်မမှနှစ်စဉ်ရရှိသည့် ငွေများမှ ခွဲရာ၌ ပြည်နယ်ဝယ်များကို ထောက်ရှုပြီး နှစ်စဉ်ပင် အနစ်နာခံခဲ့ရလေသည်။ ယခု အခြေအနေအရ ရှမ်းပြည်နယ်၏ နှစ်စဉ်လိုငွေမှာ သိမ်း ၂၅၀ မှ ၃၀၀ ခန့်ထိဖြစ်ရာ ယခုလက်ရှိဝင်ငွေနှင့် မလုံလောက်ပါ။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကောက်ခံသိမ်းယူထားသော အခွန်တော်များမှ အချို့အခွန်တော်များကို ကို ရှမ်းပြည်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်သည့်အခါမှသာလျှင် ရှမ်းပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

၁။ မြေခွန်တော်

(က) မြေခွန်တော်သက်သက်

မြန်မာပြည်မကဲ့သို့ မြေခွန်သက်သက် စည်းကြပ်ရေး စနစ်တကျဖြစ်စေရန် နှစ်ပေါင်း အာတော်မျှ လိုနေသေးသည်။ လိုအပ်သော မြေပုံများ၊ မြေစာရင်းများ မရှိ။ ယခုမှ ဆောင်ရွက်နေရသည်။

(ခ) တံငါလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ငှားခများနှင့် အခအခွန်များလည်း မပြောပလောက်ပင်။ ပုဒ်မ ၂၁၉ နှင့် ဖီလာ ဖြစ်နေပါသည်။

(ဂ) ရေနံခွန်မရှိ။

(ဃ) ရသင့်သလောက် ရပါသည်။

(င) ကြက်ပေါင်စေ စည်းကြပ်သောအခွန်မရှိ။

(စ) ခေတ်မမှီသော အခွန်များဖြစ်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း။

၂။ (က) အသင့်အတင့်ရှိပါသည်။

(ခ) အသင့်အတင့် ရရှိပါသည်။

(ဂ) မရှိ။

(ဃ) မရှိ။

၃။ မပြောပလောက်ပါ။

၄။ အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်များပေါ် ကောက်ခံသော သစ်တောခွန် (Royalty) ကန့်သတ်ခြင်းကို ပြန်လည်စဉ်းစားသင့်သည်။ သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့က ရှမ်းကျွန်းသစ် ရောင်းရသော အမြတ်ငွေများ၏ ဝေပုံကျကို ရှမ်းပြည်နယ်က ရသင့်သည်။

၅-၁၁။ မပြောပလောက်ပါ။

၁၂။ နယ်ရှင် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းဝင်ငွေ မရှိတော့ပါ။

၁၃။ ပုဒ်မ ၉၆ (၂) အပေါ် မှတ်ချက်များကို ကြည့်ပါ။

၁၄။ စာရင်းအမျိုးမျိုးသလောက် ဝင်ငွေနည်းပါသည်။

အခြေခံဥပဒေ သုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ကြုံရသည့်အရေးကြီးသော အချက်အလက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ပင်လုံစာချုပ် သဘောထားများက မည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ သုံးသပ်ရာ၌ ပင်လုံစာချုပ် သဘောထားများ ကတိပေးချက်များကို ပါလီမန်ကသော်၎င်း၊ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကသော်၎င်း၊ အရေးပါသော အရာရှိကြီးငယ်များကသော်၎င်း သတိမရ၊ သတိမမူ၊

၂။ အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်များကို တဖက်သတ် အဓိပ္ပါယ်ပြန်ခြင်း။

၃။ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေစာရင်းထဲပါသော ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ပြည်နယ်အစိုးရများကို တိုင်ပင်ရန်မလိုဟု ဆိုသော ယူဆချက်။

၄။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရဝန်ထမ်း အဖွဲ့များသည် ပြည်နယ်များအား အထင်အမြင်သေးခြင်း။

၅။ ပြည်နယ် ဝန်ကြီးများကိုပင် အရိုအသေ တန်ခြင်း။

၆။ အစိုးရ အမှုကိစ္စရပ်များ အသီးသီး (ဘဏ္ဍာရေး အပါအဝင်) တို့ကို တဖက်သတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ခြင်း။

၇။ ရသင့်ရထိုက်သည့် အကူအညီများ မရခဲ့ခြင်း။

၈။ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေစာရင်းတွင် ပါရှိသည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ပြည်ထောင်စု အစိုးရဌာနများက များသောအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရကို ပစ်ပယ်ထားခြင်း။

၉။ ရှမ်းပြည် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးတို့တွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း။

အပိုင်း (၄) ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်တည်ဆောက်ရေး

အထက်ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်းခြင်းရာများကို အကျဉ်းချုံး၍ ဆန်းစစ်လိုက်သည်ရှိသော်

(၁) ရှမ်းလူမျိုးများသည် ရာဇဝင်အဆက်ဆက်ကပင် သီးခြားလွတ်လပ်သော တိုင်းပြည် ထင်ရှားစွာ ထူထောင်ခဲ့သည်။

(၂) ရှမ်းပြည်အတွင်းရှိ သယံဇာတပစ္စည်းအရ စီးပွားရေး ဖူလုံမှုရှိနိုင်သည်။ သီးခြားဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုရှိသည်။

(၃) ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ အတွေ့အကြုံကြောင့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများသည် နိုင်ငံရေးအရ တိုးတက်နိုးကြားလာသည်။

(၄) ရှမ်းပြည်သည် သီးခြားလွတ်လပ်သောနိုင်ငံအဖြစ် ထူထောင်နိုင်သော်လည်း မြန်မာပြည်မနှင့် ပူးပေါင်းကာ လွတ်လပ်ရေးအရယူခဲ့သည်။ ပင်လုံစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီး တန်းတူညီမျှသော ပြည်ထောင်စု အုတ်မြစ်ကို ချခဲ့ကြသည်။

(၅) တိုင်းပြည်ပြု လွတ်တော်တွင် ရှမ်းပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဇောကြီးနေခြင်း၊ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံ နုနယ်သေးခြင်း၊ မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ယုံကြည်အားထားမှု လွန်ကဲခဲ့ခြင်း၊ ထို့ကြောင့် လက်ရှိဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ခပ်လွယ်လွယ်ပင် လက်ခံသဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

လက်ရှိပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ၁၃နှစ် ကာလ၏ အတွေ့အကြုံအရ အပိုင်း (၃)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း နစ်နာချက်နှင့် ချွတ်ယွင်းချက် ပေါင်းများစွာပေါ်ထွက်နေသည်။ ပြည်နယ်များသည် မြန်မာပြည်မနှင့် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ခံစားခွင့်မရှိသည်ကို ထင်ရှားစွာတွေ့နိုင်ပေသည်။ အခြေခံဥပဒေအုပ်လုံးကို ခြုံ၍ဆန်းစစ်ကြည့်ပါလျှင် (၁) ဖွဲ့စည်းပုံ စံနစ်တွင်၎င်း၊ (၂) အာဏာနှင့် အခွင့်အရေး ခွဲမှုတွင်၎င်း၊ (၃) ပါလီမန် ဖွဲ့စည်းပုံတွင်၎င်း၊ (၄) ပြည်ထောင်စု အခွန်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်ခွဲဝေမှုတွင် ၎င်းချွတ်ယွင်းချက်ရှိပြီး ပြည်နယ်များအဖို့ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးနစ်နာလျက်ရှိသည်။

၁။ ဖွဲ့စည်းပုံစနစ် (Structure)

တိုင်းပြည်ပြုလွတ်တော်သို့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (မူ) ကြမ်းများကို အတည်ပြုရန် တင်သွင်းစဉ် အခါကပင် ဦးချန်ထွန်းက အခြေအနေအရ မလွဲမရှောင်သာ၍ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံမျိုး ဖွဲ့စည်းရကြောင်း၊ သို့သော် ထိုပြည်ထောင်စုနိုင်ငံမှာ အမေရိကန် ဆွီဇာလန်တို့ကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်နိုင်ငံမျိုး မဟုတ်ကြောင်း၊ ကနေဒါပုံစံ (Canadian Type.) တနည်းအားဖြင့် (Moderate Type.) အလယ် အလတ်စား ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံမျိုးဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ရှင်းပြခဲ့သည်။

တဖန် ဦးချန်ထွန်းကပင် “ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခြေခံဥပဒေဟာ သဘောတရားအားဖြင့် ပြည်ထောင်စု စနစ်ဖြစ်ပေမယ့် လက်တွေ့တွင် တပြည်ထောင်စနစ် ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြောင်း ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ရာဇဝင်ပါမောက္ခ မစ္စတာ တင်ကားက သူ၏ (ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်) စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

The Constitutional adviser Chan Htoon, observed much later that ‘Our Constitution, though in theory federal, is in practice unitary’ (The Union of Burma By Hugh Tin-Ker, Page-30)

ဤစာမူအပိုင်း (၂) နှင့် စစ်ပြီး ခေတ်ကာလ ရှမ်းပြည် ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည့် အလျက်အလက်များအရ၊ နယ်စပ်ဒေသခေါင်းဆောင်များ ထပ်ကာထပ်ကာ တင်ပြတောင်းဆိုလာသော ပြည်ထောင်စု စနစ်မှာ ကနေဒါပုံစံလည်းမဟုတ်။ သဘောတရားတွင်သာ ပြည်ထောင်စုဖြစ်ပြီး လက်တွေ့တွင် တပြည်ထောင်ဖြစ်သော စနစ်မျိုးလည်း မဟုတ်။ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အခြေခံ ဥပဒေ ပိသကာကြီး ဦးချန်ထွန်းကပင် သဘောတရားအားဖြင့် ပြည်ထောင်စု စနစ်လုပ်ပေးရသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြောကြားကြောင်း ပါမောက္ခ တင်ကားက ၎င်းစာအုပ်တွင် ဆက်လက် ရေးသားထားသည်။

(ကြပ်တည်းသော ချုပ်ချယ်ခြင်းဖြင့်) ခွဲထွက်နိုင်သော အခွင့်အရေး လိုက်လျော့ချက်နှင့် အတူ ပြည်နယ်များ ဖွဲ့စည်းရေးအခန်းများ ထည့်သွင်းရခြင်းမှာ အမှန်တကယ် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအရ လိုအပ်၍ မဟုတ်ဘဲ နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များ၏ ယုံမှားသံသယများ ပြေပျောက်စေရန်ဖြစ်သည်။ တောင်ပေါ်သားများ ရုတ်တရက် မစွန့်လွှတ်နိုင်သော် နှစ်ရှည်လများ ဗမာများအပေါ် ထားရှိလသော မယုံသက်သက်များကို ကုစားသော နည်းတနည်းပင် ဖြစ်သည်။

(The Chapters setting up the States together with the concession of the right of secession (under stringent safe guards) were inserted to assuage the doubts of the frontier leaders rather than to meet actual political and administrative requirements, a form of atonement ofr that age-old suspicion of the Burmese the hill peoples could not at once discard.)

နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များ ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်အလိုရှိသည်မှာ အမှန်စင်စစ် ဦးချန်ထွန်း ယူဆသကဲ့သို့ ဗမာအပေါ် သံသယရှိ၍၊ မယုံသက်သက် မဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘာ့ ခေါင်းဆောင်များ ချမှတ်ထားသည့် လူမျိုးတိုင်း ကိုယ်ကြံ့မာ ကိုယ်ဖန်တီးခွင့် (Right of the Nations Self-determination) မူအရ ကိုယ်ကြံ့မာကိုယ် ဖန်တီး လိုကြသောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စု စနစ် ဆိုသည်မှာ သဘောတူ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းသော စနစ် ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် နယ်စပ်ဒေသ လူမျိုးများ အဖို့ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် ဟူ၍ ပြည်နယ် အသီးသီး ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း ဗမာပြည်မ အတွက် သီးခြားပြည်နယ်ဟူ၍ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း မရှိချေ။ ဗမာပြည်မအား ဗဟို ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် တပေါင်းတစည်းတည်း ပူးပေါင်း ဖွဲ့စည်း ထားလိုက်ပေသည်။

ဤဖွဲ့စည်းပုံ စနစ်ကသာ နယ်စပ်ဒေသ လူမျိုးများ ဗမာများ အပေါ် သံသယစိတ်နှင့် မယုံသက်သက် ပို၍ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ တန်းတူ ညီမျှမှု မူကို ပျက်စီးစေသည်။

ဤဖွဲ့စည်းပုံ စနစ်သည် တနေ့သော အခါ ပြည်ထောင်စုကြီး ပြိုကွဲစေနိုင်သော အကြောင်းရင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် အခြေခံဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့်အခါ ခိုင်မြဲသော တန်းတူ ညီမျှသော ပြည်ထောင်စုဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် ဗမာပြည်မအား ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် သီးခြားပြည်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းရမည်ဖြစ်လေသည်။

၂။ အာဏာနှင့် အခွင့်အရေး ခွဲဝေနည်း (Distribution of Power)

ပြည်ထောင်စုစနစ်တွင် အာဏာနှင့် အခွင့်အရေး ခွဲဝေနည်း ၂ နည်းရှိသည်။ ၁။ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ် နိုင်ငံများတွင် ဗဟိုပြည်ထောင်စုအစိုးရအား အများနှင့် သက်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များအတွက်သာ အာဏာခွဲဝေပေးပြီးကျန်အာဏာနှင့်

အခွင့်အရေးများကို (Residuary power) ပြည်နယ်များက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ၂။ ပြည်ထောင်စု အလတ်စားနိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်များအား အာဏာ ကန့်သတ်ပေးပြီး ကျန်အာဏာအားလုံးကို ဗဟိုပြည်ထောင်စုက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။

နယ်စပ်ဒေသ ခေါင်းဆောင်များ လိုလားသောနည်းမှာ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ် အာဏာခွဲဝေ သောနည်းဖြစ်ရာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အာဏာခွဲဝေရေးမှာ နယ်စပ်ဒေသခေါင်းဆောင်များ၏ လိုအပ်ဆန္ဒနှင့်ပြောင့်ပြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်လျက်ရှိပေသည်။

ပြည်နယ်များ အာဏာကန့်သတ်ပေးပြီး ကျန်ရှိသမျှ အာဏာအားလုံးကို ဗဟိုပြည်ထောင်စုက ချုပ်ကိုင်ထား၍တကြောင်း၊ ဗမာပြည်မသည် ပြည်နယ်မဟုတ်ဘဲ ဗဟိုပြည်ထောင်စု အာဏာကို ပေါင်းစည်း၍ ချုပ်ကိုင်ထားသည်လည်းတကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းတို့ကြောင့် နယ်စပ်ဒေသ လူမျိုးများသည် မကျေနပ်ဖြစ်နေကြသည်။ ဗမာများ လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသည်ဟု မယုံသင်္ကာဖြစ်နေကြသည်။

ထို့ကြောင့် အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်အခါ ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်မူအတိုင်း ဗဟိုပြည်ထောင်စု အစိုးရအား အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များအတွက်သာ အာဏာခွဲဝေပေးပြီး ပြည်နယ်များက ကျန်အာဏာများကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်ပေးရမည်။

၃။ ပါလီမန်ဖွဲ့စည်းပုံ

ပြည်ထောင်စု ပါလီမန်များတွင် အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော် ဟူ၍ လွှတ်တော် ၂ ရပ် ဖွဲ့စည်းကြစေ၍ ဖြစ်သည်။

အောက်လွှတ်တော်ကို အရေးပေါ် အခြေတည်၍ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြသည်။ ပြည်နယ်များသည် လူဦးရေ အချိုးအစားအလိုက် အမတ်ဦးရေ စေလွှတ်ခွင့် ရကြသည်။ အထက်လွှတ်တော်ကိုမူ ပြည်နယ်များ ကြီးသည်ငယ်သည်မဟု တူညီသော အမတ်ဦးရေ စေလွှတ်ကြသည်။ အထက်လွှတ်တော်သည် နယ်ကြီးက ပြည်နယ်ငယ်များအား ကြီးနိုင် ငယ်ညည်းဆဲမျိုး မပြုနိုင်ရန်နှင့် အောက်လွှတ်တော်အား မဲတင်း ကွပ်ကဲနိုင်ရန် ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းခြင်း ဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်တိုင်း တန်းတူညီမျှစေရန်နှင့် ပြည်နယ်ငယ်များ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စေရန်အတွက် အထက်လွှတ်တော်ကို ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် လွှတ်တော် ၂ ရပ်ကို မူအားဖြင့်တန်းတူ ရည်တူ၊ အခွင့်အာဏာတူ ထားကြသည်။ ယခု လက်ရှိ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပါလီမန်၏ အထက်လွှတ်တော် ဖြစ်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော် ဖြစ်သော လူမျိုးစုလွှတ်တော်သည် အောက်လွှတ်တော် ဖြစ်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် အခွင့်အာဏာ မတူ ရရှိချေ။ ပြည်နယ်များကလည်း ညီသော ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ စေလွှတ်ခွင့် မရကြပေ။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရကလည်း လူမျိုးစု လွှတ်တော်အား တာဝန်မခံဘဲ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကိုသာ တာဝန်ခံထားလေရာ လူမျိုးတိုင်း လွှတ်တော်သည် အလွန်တရာမှ ဂုဏ်သိက္ခာချို့ ငဲ့နေလေသည်။ ပြည်နယ်များ၏ အခွင့်အရေးကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်စွမ်း မရှိချေ။

ထို့ကြောင့် အခြေခံဥပဒေတွင် ပါလီမန် ဖွဲ့စည်းပုံကို မြင်ရပေမည်။ လူမျိုးစု လွှတ်တော်သည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် တန်းတူအာဏာ ရှိရမည်အပြင် ပြည်နယ်တိုင်း ညီမျှသော ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ စေလွှတ်ခွင့် ရှိရပေမည်။

၄။ ပြည်ထောင်စု အခွန်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာတော် ခွဲဝေရေး

လက်ရှိ အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၆ (၁) အရပြည်နယ်များသို့ ခွဲဝေပေးထားသော အခွန်တော်ငွေများမှာ မြေခွန်တော်နှင့် သစ်တောခွန်မှ လွဲ၍ ဘာမျှ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မရရှိနိုင်ချေ။ ၎င်းအခွန်တော် ငွေများမှာလည်း ပြည်နယ်များ၏ သာမန် အသုံးစရိတ် (Current Expenditure) ကိုပင် မကာမိပေ။

ပုဒ်မ ၉၆ ခြွင်းချက်အရ ပြည်ထောင်စုမှ ပေးကမ်းသော ထောက်ပံ့ငွေကိုသာ ပြည်နယ်များ မှီခိုနေရလေသည်။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာတော် ခွဲဝေရေး ကိစ္စတွင် ပြည်နယ်များ မကျေနပ် ဖြစ်နေသည်မှာ လွတ်လပ်ရေး ရသည့်အချိန်မှ ယနေ့တိုင်ပင် ဖြစ်သည်။ ယနေ့အထိ တိကျသော ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး ပေါ်လီစီကို မချမှတ်နိုင်သေးချေ။ ထို့ကြောင့် နောင်တွင် ရေးဆွဲမည့် ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်အခြေခံ ဥပဒေတွင် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာတော် ခွဲဝေရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အလေးအနက် စဉ်းစားပြီး အတိအကျ ပြဋ္ဌာန်း ပြထားရပေမည်။

၅။ ပြည်နယ်များ လုံးဝ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး (Complete Autonomy)

ဗမာပြည်နယ် အစရှိသည့် ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များအား ဗဟိုပြည်ထောင်စု အစိုးရက သော်ငှား၊ ပြည်နယ် အချင်းချင်းက သော်ငှား ပြည်တွင်းရေး ကိစ္စများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မရှိစေရန်နှင့် လုံးဝကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေး ရရှိစေရန် အခြေခံ ဥပဒေတွင် အခိုင်အမာ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိ စေသင့်ပေသည်။

အသစ်ပြုပြင် ဖွဲ့စည်းမည့် မြန်မာ ပြည်ထောင်စုသည် ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်ဖြစ်လေရာ ပြည်နယ် တိုင်းသည် ဗဟိုပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သော သီးခြားပြည်နယ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ရှိရမည်အပြင် သီးခြား ဥပဒေပြု လွှတ်တော်၊ သီးခြား အစိုးရ၊ သီးခြား တရားရုံးများ ထားရှိရပေမည်။

သီးခြားပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် အင်္ဂါလက္ခဏာများနှင့် မပြည့်စုံသောလူမျိုးစုများအဖို့ လူမျိုးစုဒေသ (National Areas) များ ဖွဲ့စည်းပေးပြီး လူမျိုးစုအခွင့်အရေးများ ကာကွယ်နိုင်ရန် အခြေခံဥပဒေတွင် လုံလောက်စွာ ပြဋ္ဌာန်းပေးထားရပေမည်။

ဤအမှန်တရားအား မသွေဖည်ဘဲ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်မှာ ယနေ့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးတွင် ချွတ်ယွင်းချက် ပုဒ်မများအား ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ဖာထေးရုံမျှဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ဘွယ်မရှိ။ အရာရောက်လှသည်လည်း မဟုတ်။ မူလအခြေခံ ဖွဲ့စည်းပုံ၏ စနစ်တခုလုံးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ကာ အသစ်ထပ်မံဖွဲ့စည်းရမည့် ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်၏ ပုံစံအတိုင်းသာ လိုက်နာပြုလုပ် ဆောင်ရွက်မှသာ ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်နိုင်တော့မည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရေး (ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ) ကြိုးကိုင် ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ သီရိပျံချီ စပ်ခွန်အောင် (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂။ ဦးမိုး (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၃။ စပ်ယွက်မိုင်း (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၄။ အဂ္ဂမဟာသရေစည်သူ၊ အဂ္ဂမဟာ သီရိသုဓမ္မ၊ စပ်ရွှေသိုက် (စော်ဘွားများ အစည်းအရုံး) (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၅။ ဝဏ္ဏကျော်ထင် စပ်မန်ဖ (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၆။ စပ်ကြာဆိုင် (ရ-တ-စ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၇။ သရေစည်သူ စပ်ရွှေမုံ (ရ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၈။ ဦးစံမြ (ရ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၉။ ဦးထွန်းအံ့ (ရ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၀။ ဦးထွန်းအေး (ရ-ပ-လ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၁။ ဦးခမ်း (ရ-ပ-လ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၂။ ဦးအောင်သန်း (ရ-ပ-လ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၃။ ဦးလွန်း (အ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၄။ ဦးစိုးမောင် (အ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၅။ ဦးချစ်ဦး (အ-ပ-ည-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၆။ ဦးဖြူ (ပ-အ-မ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၇။ ဦးလှဖေ (ပ-အ-မ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၈။ ဦးကျော်စိန် (ပ-အ-မ-ဖ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၁၉။ ဦးထွန်းဖေ (တသီးပုဂ္ဂလ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၀။ ဦးခွန်ထီး (တသီးပုဂ္ဂလ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၁။ ဦးထွန်းမြင့်ကလေး (တသီးပုဂ္ဂလ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၂။ ဦးခွန်နောင် (တသီးပုဂ္ဂလ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၃။ ဦးရဲရောင်း (တသီးပုဂ္ဂလ) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၄။ စပ်မန်ဖ (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၅။ မဟာသရေစည်သူ ဦးကြာပု (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။

- ၂၆။ သီရိယုံချီ ဦးဘဉာဏ် (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၇။ မဟာသရေစည်သူ စပ်ထွန်းဇ (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၈။ ဦးခွန်စံမြတ် (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။
- ၂၉။ စပ်ကျော်ခေါင် (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။
- ၃၀။ စပ်ဆေဟမ် (တိုးချဲ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်) အဖွဲ့ဝင်။

(ပုံ) သရေစည်သူ စပ်ပြည့်
 ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ သဘာပတိ
 သဘာပတိ။

(ပုံ) စောင်ကြာစုံ
 အတွင်းဝန်၊ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ
 အတွင်းရေးမှူး

တောင်ကြီးမြို့၊
 နေ့စွဲ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်။

■ - ■ - ■